

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

2908 SAYILI DERNEKLER KANUNUNA GÖRE KONYA
İLİNDE KURULAN SPOR KULÜPLERİNİN KURULUŞ
YÖNETİCİ ANTRENÖR SPORCU ÜYE TESIS VE
FAALİYETLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet ÇÖNDÜ

Mehmet Akif Ersoy Lisesi
Beden Eğitimi Öğretmeni

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

DANIŞMAN

Prof. Dr. G. Eyüp İSBİR

KONYA 1991

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
-Tabloların Listesi.....	iv
1. BÖLÜM	
1-Giriş.....	1
2-Literatür Bilgisi.....	2
3-Spor kulüplerinin tarihçesi.....	5
4-Cumhuriyet Öncesi Spor Kulüpleri.....	8
5-İstanbul Futbol Birliği.....	11
6-İstanbul Futbol Kulüpleri Ligi.....	12
7-Cuma Ligi.....	12
8-Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ).....	13
9-TİCİ'nin Kuruluş Amacı.....	14
10-TİCİ'nin organları.....	15
11-Cumhuriyet Sonrası Türk Sporunu.....	15
12-Türk Spor Kurumu (TSK).....	16
13-Lig Kurulları.....	17
14-Hükümet Programlarında Sporun İlk Yer Alışı.....	18
15-Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (BTGM).....	19
16-BTGM'nin Amacı.....	20
17-Beden Terbiyesi Tüzüğü	21
18-Planlı Dönemde Spor.....	22
19-BTGM'de Yürürlükten Kaldırılan Maddeleri.....	24
20-3289 Sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Yasası.....	24
2. BÖLÜM	
1- Günümüzde Spor kulüpleri.....	27
2-Spor Kulüplerinin Kurulması.....	29
3-Bir Spor Kulübü Nasıl kurulur.....	29
4-2908 Sayılı Dernekler Kanununa Uygun Olarak Hazırlanmış Spor Kulübü tüzüğü.....	31
4.1-Derneğin Adı merkezi.....	31
4.2-Derneğin Amacı.....	31
4.3-Derneğin kurucuları.....	31
4.4-Derneğin Üye Olma, Üyelikten Çıkarılma Şart ve Şekilleri.....	32

4.4.1-Üyelikten Ayrılma.....	32
4.4.2-Üyelikten Çıkarılma.....	32
4.5-Derneğin Organları.....	32
4.5.1-Genel Kurul.....	33
4.5.1.1-Normal Genel kurul Toplantısı ve Zamanı.....	33
4.5.1.2-Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı.....	34
4.5.2Çağrı Usulü.....	35
4.5.3-Yönetim Kurulu Teşkili ve Görevleri.....	36
4.5.4-Yönetim Kurulunun Yedek Üyelerle Tamamlanması.....	36
4.5.5-Derneğin Şubesinin Bulunup Bulunmayacağını, Bulunacak İse Şubelerin Nasıl Kurulacağı Görev ve yetkileri İle Genel Kurulda Nasıl Temsil Edeceği.....	37
4.5.6-Derneğin İç Denetim Şekilleri.....	37
4.5.7-Üyelerin Ödeneceği Yıllık Aidat Miktarı.....	37
4.5.8-İcra Kurulu.....	37
4.5.9-Denetleme Kurulu.....	37
4.5.10-Tüzüğün Ne Şekilde Değiştirileceği.....	37
4.5.11-Organlara Seçilenlerin İdareye Bildirilmesi.....	38
4.5.12-Onur kurulu Görev ve Yetkileri.....	38
4.5.13-Kulüpte Tutulması Gereken Defterler.....	39
4.5.14-Mali Hükümler.....	39
4.5.15-Genel Hükümler.....	39
4.5.16-Derneğin yasak ve İzne Bağlı Faaliyetleri.....	40
4.5.17-Derneğin Feshi.....	40
4.5.17.1-Genel kurul Kararıyla Feshi.....	41
4.5.17.2-Mahkeme Kararı İle Feshi.....	41
5-Derneğin Kurucuları.....	41
6-Taahhütname.....	42
7-Spor Kulüplerine Yardım yönetmeliği.....	42
8-Spor Kulüplerine Yardım Şekilleri.....	43
9-Yardımdan Faydalanamayacak olan kulüpler.....	43
10-Yardımda Alınacak Belgeler.....	44
11-Gençlik ve spor Kulüpleri Yönetmeliğinin Spor kulüplerini İlgilendiren Maddeleri.....	44
11.1-Kulüplerin Yürütme Birimi ve Genel Sekreter.....	45
11.2-Kulüplerin yürütme Biriminin Görevleri.....	45
11.3-Profesyonel Futbol Takımı Kurulması ve	

Hizmetlerin yürütülmesi.....	46
11.4-Kayıt ve Tescilin İptali.....	46
11.5-Kulüplerin Üst Kuruluşları.....	47
11.6-Profesyonel Takımı Bulunan Kulüplerin Gelir ve Giderleri.....	48
12-Beden Terbiyesi ve Spor Genel müdürlüğünün Teşkilat.....	48
ve Görevleri Hakkında kanunu.....	48
12.1-Profesyonel spor.....	48
12.2-Tesis Yapma Mükellefiyeti.....	49
3.BÖLÜM	
1- Araştırmanın Amacı.....	50
2-Araştırmanın Önemi.....	51
3-Varsayımlar.....	51
4-Sınırlılıklar.....	51
5- Materyal veYöntem.....	52
5.1-Araştırmanın Medeli.....	52
5.2-Evren.....	52
5.3-Örnekleme.....	52
5.4-Verilerin Toplanması ve Analizi.....	52
6-Bulgular.....	53
7-Tartışma ve Sonuç.....	76
8-Özet.....	81
9-Yabancı Dilde Özet.....	82
10-Kaynaklar.....	84
11-Ekler.....	88
12-Özgeçmiş.....	93

TABLOLARIN LİSTESİ

Tablo 1- Spor kulüplerinin kuruluş Yıllarına Göre Dağılımı.....	54
Tablo 2- Spor Kulüplerinin kuruluş Şekline Göre Dağılımı.....	55
Tablo 3-Faaliyet Gösterilen Spor Dallarına Göre Kulüplerin Dağılımı.....	56
Tablo 4-Spor Dallarına Göre Lisanslı Sporcu Dağılımı.....	58
Tablo 5- Spor Dallarına Göre 1991 Yılında Lisanslı Faal Olan ve Olmayan Sporcu Sayılarının Dağılımı.....	59
Tablo 6- Sporculara yapılan Yardım Şekli Bu yardımların Kimlere yapıldığı ve Hangi Kulüplerin yaptığını Gösteren Tablo.....	61
Tablo 7-Gelir kaynaklarına Göre Kulüplerin Dağılımı.....	62
Tablo 8-Spor kulüplerinin Gelirlerine Göre Dağılımı.....	63
Tablo 9-Spor kulüplerinin Üye Aidatlarının Durumlarına Göre Dağılımı.....	64
Tablo 10-Spor Kulüplerinin Kendilerine Ait Tesislerin Dağılımı.....	65
Tablo 11- Spor kulüplerinin Lokal Durumuna Göre Dağılımı.....	66
Tablo 12-Kulüplerin Yönetici Birimlerinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı.....	67
Tablo 13-Kulüplerin Bağlı Oldukları Kanun ve Yönetmelikleri Bilen Kulüp Yöneticileri Sayılarının Dağılımı.....	68
Tablo 14-Spor dallarına Göre Antrenörlerin Öğrenim Durumları Sporcu Sayısı ve Antrenör Başına düşen Sporcu Sayısı.....	70
Tablo 15-Antrenörlerin Belge Durumlarının Spor Dallarına Göre Dağılımı.....	71
Tablo 16-Kulüplerin Okullarla Olan İşbirliğinin Dağılımı.....	72
Tablo 17-Okul Spor Salonlarından Kulüplerin Faydalanma Şeklinin Dağılımı.....	73
Tablo 18-Kulüplerin 1990-1991 Sezonu İçinde Devletten Aldıkları Yardımların Dağılımı	74
Tablo 19-1990-1991 Yılında Spor Müsabakalarında Çıkan Olayların	
Kimden Kaynaklandığının Dağılımı.....	75

1. BÖLÜM

1- GİRİŞ

Sporu kitlelere yayma, daha çok bireyin spor alanlarına çekilmesini ve ilgi alanlarına girmesini sağlayan, yine bu kitleleri belli bir çatı altında toplayarak, yönetme çabası içinde olan spor kulüpleri, Türk sporuna başarılı yönetici, antrenör ve sporcu kazandırarak bu önemli hizmetleri yürütmektedirler. Kubüpler 2908 Sayılı Dernekler kanunu' na göre kuruluşlarını gerçekleştirir ve yine aynı kanun gereğince, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğüne kayıt ve tescillerini yaptırarak, spor faaliyetlerine katılırlar. Kulüplerin bu faaliyetler arasında kuruluş, yönetici, mali, sporcu, antrenör, tesis vb. mevcut görüşlerini değerlendirmek ve faaliyetlerini, ne derece başarılı olarak yerine getirebildiklerini, bundan sonra neler yapmaları gerektiğini ortaya koymak amacıyla, bu çalışma planlanıp yürütülmüştür. Spor kulüplerinin bugün içinde buldukları önemli sorunları bulunmaktadır. Mevcut spor kulüplerinin, bir çoğunun kulüp merkezleri bile yoktur. Bir çok yerde ticaret ve kahvehanelerden yönetilmektedir. Faal klüpler üye sayıları itibariyle, çok yetersiz olmaları sebebiyle, sporun temel kaynağı olan gençlere fayda sağlamasından çok, belirli ve sınırlı sayıdaki bazı kişi gruplarına fayda sağlanmaktadır. Kulüpleri yöneten kişilerin yetersiz, kulüpler denetimden uzak ve futbol ağırlıklı bir çalışma içine girmişlerdir. Bu sebepler, genelde kulüplerin içinde buldukları güçlükleri yansıtmaktadır. Araştırma Konya ili sınırları içinde 1990-1991 sezonunda spor faaliyetlerine katılan toplam, 105 spor klübünün içinden basit rastgele örnekleme yöntemi sonucu 50 spor kulübünü kapsamaktadır. Bu kulüplerinin 21' nin müessese, 9' u ilçe 13' ü semt 7' si bucak-köy kuruluş merkezlerine göre dağılmışlardır.

Araştırma Mart-Ağustos 1991 tarihleri arasında yapılmıştır. kulüp yöneticilerinin sorumsuz ve önemsemezlikleri yüzünden, verilen anketler çok geç ve güç olarak toplanabilmiştir. Spor kulüplerinin belli bir merkezi olmadığı için, yöneticileri bulmak çok zor olmuştur. Yöneticiler ancak, kulüplerin maçları olduğu tarihlere rastlayan günlerde, ya sahalarda, yada spor salonlarında güçte olsa bulmak mümkün olmuştur. Bazen sorulara kaçamak cevaplar veren yöneticiler, ısrarlarımız karşısında gerekli bilgiyi vermek zorunda kalmışlardır. Yine verilen anketlerdeki bazı soruları cevapsız bırakan yöneticilerin ihmali sonucu, bu sorular araştırmada değerlendirmeye alınmamıştır.

2- LİTERATÜR BİLGİSİ

Spor kulüplerinin, günümüze dek geçirmiş oldukları evrelerini bir çok spor araştırmacısı spor tarihi gelişimi içinde aktarmaya çalışmıştır. böylece spor kulüplerinin spor tarihi içindeki yerleri belirlenmiştir. (5.6.30.40.45); Spor kulüpleri üzerinde 1986 yılında Ankara ili sınırları içinde yapılan araştırmada spor kulüplerinin kuruluş, yönetici, sporcu, antrenör ve faaliyetleri açısından değerlendirilmiştir. Ankara' da yapılan araştırma sonuçlarıyla Konya ili sınırları içinde yaptığımız bu araştırmada elde ettiğimiz bulguları, karşılaştırarak çıkaracağımız sonuçlar, kulüplerinin içinde buldukları mevcut görünüşlerini daha da belirgin bir şekilde ortaya koyabilme amacını taşımaktadır.

Spor kulüplerinin ilk tarihi gelişimlerine dönecek olursak Dünyada 1850' li, Türkiye' de 1890' lı yıllara inmek zorundayız. Evliya Çelebi'den çağdaş spor araştırmacılara uzanan gözlemler dizisinin birlikte oluşturdukları ortak bulgulara göre, Anadolu toplumlarında sporun teşkilatlanma biçimi, ikisi

sporunun korunarak düzenli aralıklarla yapılacak karşılaşmalara hazırlanmasını öngören kalıcı, diğeri spor karşılaşmalarının düzenlenmesi işini üstlenen geçici üç kuruldandır oluşmaktadır. Kökenleri bakımından en eski, çağdaş benzerliklerinden dolayı kulüp "olgununa daha yakın fakat" toplumsal güvenlik" boyutunu kapsadığı için, ondan daha kapsamlı olan ilk yapı kısaca "spor tekkesi" diye anacağımız teşkilattır (25). Çeşitli araştırmalardanbu teşkilatların son tahlilde birer "güreş tekkesi" olduklarını (30) görüyoruz. Anadolu' da sporun teşkilatlanması 660 yıldır var olan geçici kurumun, Kırkpınar güreşleriyle özdeşleştirilen "ağalık" düzeninde (45) buluyoruz. Kesin başlangıç tarihi bilinmeyen "bu yağlı güreş şölenlerinin" günümüzde de yapılan Kırkpınar güreşleri tekkelerarası nitelikteydi (35). Anadolu' da "güreş tekkeleri varlığını sürdürürken batı ülkelerinde İngiltere' de futbol heyecanı, gençleri bir araya toplayarak bir amaç etrafında bütünleştirmiştir. Bu gönüllü spor birlikleri bir model olarak doğmuştur. İşte bu modele "gönüllü birlik" ilkesi diyebilmekteyiz. Bu, model daha sonra futbolu Türkiye' ye sokan İngilizler tarafından kurulan ilk spor kulüplerinin teşkilatlanma biçimlerini belirlemiştir. Türkiye' de de bu bu model benimsenmiştir. Sporunu "gönüllü birlik" ilkesine göre teşkilatlandıran bütün ülkelerde olduğu gibi Amerikada da kulüplerin önceleri sporcuların spor yapmak için oluşturdukları birlikler olarak görüldüğünü bilmekteyiz. Bunların doğal teşkilatlanma modelleride kiminle, ne zaman, oynayacağını ve gelirlerinin nasıl paylaşılacağını sporcularca kararlaştırıldığı, bir tür özyönetimdi (25). Amerikada da ilk kurulan spor kulübünün "Knickerbockers" (1846) özyönetimini en uzun sürdüren kulübün "Cincinnati Redstockingr" (1890' lı yıllara kadar), şirketleşen ilk kulübünde "Chicago White Stockings" (1873) olduğunu görüyoruz. Aşırı sermaye

birikimi nedeniyle 20. yüzyılın başlarında Amerika' da bütün kulüplerin şirketleştikleri görülmektedir. Ülkemizde ise, ilk şirketleşen kulüp Malatyaspor'dur (1989). Amerika'da 1873 yılında Chigago White Stockings Spor kulübüyle başladığını kabul edersek, ülkemizde yüzyılı aşkın bir süre sonra, ilk şirketleşme çalışmasının yapıldığını görüyoruz. "Gönüllü birlik" ilkesine göre teşkilatlanmış dernek tipi spor kulüplerinin geçmişleri "şirket" statüsündeki kulüplere göre çok eskidir. Fakat onlardan farklı olarak çok sayıda ülkede teşkilatlandıkları için, ulusal spor yönetimindeki konumları, yapı, işleyiş, vb. büyük ölçüde farklıdır. Bir kere, yapının temel teşkilatlanma birimi olan kulüp olgusudur. Teşkilatlı takım sporlarına doğru atılan adımlar "profesyonel" dolayısıyla da kulüplerin "kazancı paylaşmak amacı taşıyan" ticaret ortakları olduğu, Amerika örneğinden farklı olarak, dernek tipi yapıların başlangıçta üyelerine spor yaptırmak için amatörce kurulduklarını, profeyonellikle birlikte, bazı dernek tipi kulüplerin şirketleştiklerini fakat özünde amatörlüğün saklı kaldığını görebiliyoruz (25). Spor hem uluslararası düzeyde "çağın en önemli toplumsal güçlerinden biri" olarak ama az, ama çok içinde yapıldığı ortamın, toplumsal, ekonomik, siyasal, ideolojik, kültürel, gelişme ve dengelerine duyarlıdır. Türkiye' ye gelindiğinde, bu duyarlılığın her döneminde "aşırı" olduğunu görüyoruz. 1881 Muharrem fermanıyla Duyun-u Umumiye idaresinin kurulmasına izin verilmiş, 1911 yılına gelindiğinde devlet gelirlerinin üçte biri, gümrük gelirlerinin de %95.4' ü, yabancı denetimli Duyun-u Umumiye'nin eline geçmiş bulunan bir Osmanlı İmparatorluğu'nda İzmir'in Bornova semtinde oturan ve ticaret yapan bu ingiliz gençleri hafta sonlarında kendi aralarında iddialı futbol maçları yapmak suretiyle, bu sporu Türkiye'ye sokmuşlardır (7). Kendilerine uygulanan dokunulmazlıktan da faydalanarak ilk spor kulübünü "moda

futbol ve Ragby" kulübünü kurmuşlardır (7). Yine bakıyoruz işgal yılları İstanbul'unda işgal güçleri baş komutanı Genaral Harrington adına futbol turnuvaları düzenlenmiş (35), daha önce hiç görülmeeyen, daha sonra da hiç görülmeyecek olan, patenli hokey, çim hokeyi, kriket, beyzbol ve rugby gibi itilaf devletlerine özgü spor dallarında, Osmanlı uyruklarınca kurulup yönetilen bazı kulüpler, takımlar kurmuşlardır (20). Değişik dönemlerde İstanbul Spor kulüpleri arasında yapılan karşılaşmalar "Osmanlı ittihat ve Terakki Cemiyeti kupası" (1914) "Şehzade Abdullahalim Kupası" (1923), "Tayyare Cemiyeti Kupası" (1925) vb. adlarla oynanmıştır (38). Türkiye'de yalnızca sporun yapılış biçimi değil, sporun yönetimide değişen şartlara aşırı duyarlıdır. Tarihinde "Sen-Ben" tartışmalarının dar ufuklarını hemen hemen hiç aşamayan Türkiye, spor yönetiminin,kendi bağımsız özgüçleriyle önce "gönüllü spor birlikleri" olan kulüpleri kurduğu, sonra da özel hukuk tüzel kişilerini fedaratif bir leitmotif'le "lig", "federasyon" ve federasyonlar birliği, sırasına göre teşkilatlendiği (25). Bu özel hukuk kuruluşlarının işleyişleri sırasında belirlenen bazı sorunların o yapı içerisinde çözülemeyişine bağlı olarak önce devlet denetimine, Türk Spor Kurumu (TSK), sonra devlet yönetimine, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü daha sonra da Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü dönemleri içinde yerini almıştır.

3- SPOR KULÜPLERİNİN TARİHÇESİ

Sporun geçmişinin insanlıkla yaşıt olduğu günümüz spor araştırmacıları tarafından kabullenilmiş olarak görülmektedir. Ancak araştırmacılar, spor kulüplerinin tarihteki yerinin yakın zamanlarda olduğunu göstermektedirler. Kulüp kelimesi ingilizceden gelmektedir. Aslı club olarak alınmıştır. Club kelimesi, görüşmek, konuşmak, okumak, spor

yapmak gibi yalnız üye olanların toplandıkları yer (17) olarak alınmıştır. Yine kulüp kelimesi :

1- Çeşitli amaçlarla (eğlence, spor, turizm, vb.) kurulmuş dernek, cemiyet .

2- Bir dernek, yada cemiyette, okumak, sohbet etmek, oyun oynamak vb. için toplanılan özel yer.

3- Yasa ve yönetmeliklere (Türk Dernekler Kanunu) uygun olarak, spor etkinliklerine katılmak üzere kurulmuş dernek (17) olarak alındığını görmekteyiz. Kulüp kelimesinin önüne getirilecek, değişik bir kelimeyle istek amaçlı faaliyet gösterilecek dernek tipi kuruluşlar ortaya çıkmaktadır. Satranç kulübü, dağcılık kulübü, fikir kulübü gibi. Kulüp kelimesinin önüne spor kelimesi getirilerek, spor kulübü anlamı oluşturulmuştur. spor kulüplerinin belli bir amaç ve faaliyetler için, oluşturulmuş kuruluşlar olarak, spor çalışmalarını sürdürmektedirler. Spor kulüplerinin ilk izlerine dönecek olursak, bu konuda: sporun "gönüllü birlik" ilkesine göre teşkilatlanmış dernek tipi spor kulüplerinin, geçmişleri bizleri 1850 li yıllara kadar götürür. Teşkilatlı takım sporlarına doğru atılan ilk adımların "profesyonel" dolayısıyla kulüplerinin gelirlerini paylaşmak amacı güden, ticaret ortakları olduğu, dernek tipi teşkilatların, başlangıçta üyelerine spor yaptırmak için amatörce kurulduklarını profesyonellikle birlikte, bazı dernek tipi kulüplerin şirketleştiklerini, fakat spor özelindeki, "Amatör" niteliği hukuk genelinde gelir amacı gütmeyen, tüzel kişiliğin saklı kaldığını belirtmektedir (26). Dünyanın ilk spor kulübü olan "Sheffield United" ın (1885) futbol oynamak isteyen varlıklı kişilerce kurulması, gelir amacı güdülmeyeceğini ortaya koymaktadır. "Woolwich" deki kraliyet silah fabrikası işçilerinin de 1886 yılında Arsenal' in kurulması, üyelerine sınırlı olarak spor

yaptırmak isteklerine açıklık getirilmiştir (25). Sporcu sayılarının artması kulüplerin çoğalmasına, seyirci sayısının artması da kulüpleri düzenli aralıklarla, belli bir program içerisinde karşılaştırılacak teşkilatlanmalara gidilmesine yol açmıştır. Bütün bunlar insanların boş zamanlarının artmasının bir sonucudur. Dünyada ilk kulüpçülük hareketleri özünde "gönüllü birlik ilkesi içinde spor yapmak isteyen kişilerin biraraya gelmesiyle ortaya çıkmıştır. Yine sporunu "gönüllü birlik" ilkesine göre teşkilatlandıran bütün ülkelerde olduğu gibi Amerika'da da kulüplerin önceleri sporcuların , spor yapmak için oluşturdukları birlikler,bunların doğal yapılanma modelleri de kiminle, ne zaman, nerede oynayacağını ve gelirlerin nasıl paylaşılacağını, sporcular tarafından kararlaştırıldığı bir tür özyönetimdi. Amerikan spor tarihine baktığımız da ilk kurulan spor kulübünün "kinickerbockers" (1846) olduğu görülmektedir (25). Kendisine has bu öz yönetimi en uzun sürdüren kulübünde "cincinnatti Redsetockings" (1890'lı yıllara kadar) şirketleşen ilk kulübünde, spor araç, gereç yapımcısı "Spalding"in kurduğu "Chicaho white Stockings" (1973) olduğunu görürüz (25). Amerika da yirminci yüzyılın başında bütün kulüpler şirketleşmiş ve bu sistem günümüze dek süregelmiştir. Kulüplerin şirketleşmelerinin sebebiyse aşırı bir sermaye birikiminin sonucu oluşmuştur. Ülkemiz açısından düşünecek olursak Amerika'da 1873'lü yıllarda şirketleşme olduğu halde, Türkiye'de günümüzedek kendini gösterememiştir. Ancak 1986 yılında çıkan yeni spor yasasının getirmiş olduğu değişiklikle spor kulüplerinin şirketleşebilmeleri için açıklık getirilmiştir.

4- CUMHURİYET ÖNCESİ SPOR KULÜPLERİ

Türkler'de somut olarak ilk kulüpçülük hareketi 1855 yılında başlamıştır (38). Spor araştırmacılarına göre: Evliya Çelebi'den ve daha sonraki spor araştırmacıları Osmanlılar döneminde bugünkü spor kulüplerini andıran bir spor teşkilat yapısının var olduğunu varsaymaktadırlar. Kısaca "Spor Tekkesi" diye adlandırmaktadırlar (41). Çeşitli araştırmalarda bu teşkilatlanmanın son tahlilde "Güreş Tekkesi" olduğu anlatılmaktadır (30). Osmanlı İmparatorluğu'nun yayılma döneminde her alınan yeni yere böyle bir güreş tekkesi kurularak, yörenin güçlü gençlerini bu güreş tekkelerinde toplayarak, pehlivan olarak yetiştiriyorlardı (41). İmparatorluğun her şehir ve kasabasında güreş sporunu teşvik için böyle tekkeler kurmuşlardı. İstanbul'daki güreş tekkelerinin en büyüğü Zeyrek Yokuşu'ndaydı. Bu tekkede 300 pehlivan yiyor, içiyor, yatıyor ve idman yapıyorlardı. Bu güreşçilere hamam bile tahsis edilmişti. Konya'da güreşçiler mahallesi bile vardı. İstanbul'da iki güreş tekkesi vardı. Öteki güreş tekkeleri ise: Mekke, Cidde, İskenderiye, Laskiye, Şam, Maraş, Amasya, Tokat, Edirne, Ankara, Tire, Kütahya, Bergama, Manisa, Akhisar, Yenice, Ürgüp, Gelibolu, Ispala, Ustrunca, Ablonya, Diyarbakır, Konya, Bursa, Balıkesir, Urfa, Halep, Belgrad, Bağdat ve Mısır'da bulunulurdu (45). Görüldüğü gibi Osmanlı döneminde özellikle çok geniş alana yayılan sporun temel teşkilatlanma birimi durumuna gelen tekkeler birbirinden ayrı bir yapı gösteriyordu. Tekke kurulmayacak kadar az nüfuslu olan "köy" yerleşme alanlarında iyi pehlivanların ihtiyaçlarını köy halkı ortaklaşa karşılama yoluna gidiyorlardı. Bir tür imecenin geliştirildiğini görüyoruz. Bu sistem 20. yüzyılın başlarına kadar varlığını sürdürmüştür (35). Yine iyi pehlivanlar, padişahlar, vezirler, paşalar tarafından koruma altına alınmışlardır. 2. Abdülhamit, İstanbul'da

güreşleri yasak ettikten sonra, vezir, paşalar da pehlivan beslemekten vazgeçmişlerdir (35). Osmanlı döneminde diğer sporların durumuysa, farklıdır. İzmir'in Bornova Semtinde oturan, ticaret yapan genç İngiliz erkeklerinin kendi aralarında hafta sonlarında iddialı maçlar oynamak suretiyle, bu sporu Türkiye'ye sokmuşlardır. Bu İngiliz aileleri kendilerine uygulanan dokunulmazlıktan da faydalanarak Türkiye'de ilk kulübü "Moda Futbol ve Ragby" kurmuşlardır (24). İngilizler'in başlatmış olduğu futbol oyunu ve kulüpçülük hareketinin ardından, Türk gençlerinin beğenisini kazanan bu spora rağmet artmıştı. İşte bunun sonucu olarak da 1899 yılında Reşat Danyal ve Fuat Hüsnü "Black Stockings" (Siyah Çoraplılar) adında bir kulüp kurmuşlardı (24). İlk Türk takımı da 1901 Ekim ayı başlarında İngiliz adı altında ortaya çıkmıştır. Daha sonra F. Hüsnü tek başına 1901'de Kadıköy futbol kulübünü kurmuşlardır (8). Sporun temel teşkilatlanma birimi olan spor kulüpleri 2. Abdülhamit zamanında kurulmuş ancak bazı sebeplerle kapatılmışlardır. Daha sonra okullar yoluyla kurulan spor kulüpleri, (Okul kökenli olan spor kulüpleri) Galatasaray, İstanbulspor, Vefa olarak amatör sporun birimlerini okullarda geliştirme yolunu seçerek ilk defa kulüp-okul işbirliğini geliştirmişlerdir. Sporun kırk yıl süreyle okullardaki, Beden Eğitim derslerinin bir parçası olarak yapılması ve 20. Yüzyılın başlarında okul bahçesinin dışına, Futbolla çıkararak yapılmaya başlanması ve gönüllü birliklerin, spor kulüplerinin birimleri, teşkilatlanma yapılarını oluşturma zorunluluğunu gerekli kılması açısından önemlidir (20). Türkiye'de futbol oyunu 1890 tarihinde İzmir'de İngilizler tarafından Bornova'da 1894 yılında "Football and Ragby Club" isminde bir kulüp kurmuşlardır (36). Daha sonra da yine bu İngilizler iş için gittikleri İstanbul'da 1896 yılında "Moda Futbol Ragby" kulübünü kurmuşlardır (28). Bunlar kırk yıl önce yabancılar eliyle

okul bahçesine ve Beden Eğitiminin gölgesinde sokulan sporun, yine yabancılar eliyle Beden Eğitiminden soyutlanmasının, soyutlanırken de futbolla bütünleşmesinin, bütün araştırmacılarca benimsenen önemli bir nokta olmasındandır. Dünya genelinden Türkiye özeline olduğu gibi yansıyan ikinci benzerlik, Beden Eğitimiyle sporun, tarihsel yol ayrımında sporun bağımsızlığını gerçekleştirmek ve güvence altına almak için aynı ortak "teşkilat aracı" yani "kulüp" dediğimiz gönüllü amaç birliklerin kullanılmasıdır. Dünyada 1850 yıllarında Türkiye'de 1890 yıllarında beliren öncülerinden bu yana kulüplerin Türkiye'de Galatasaray (1905) ve İngiltere'de Blackheath Proprietary School (1858) kulüpçülüğü okulda başlatarak dışarıya açılmışlardır. Türkiye'de Beşiktaş (1903) ve İtalya'da Genoa (1892) gibi semt yöre, Türkiye'de İmalat-ı Harbiye (MKE) Ankaragücü (1910) ve Rusya'da Orakhovo Zuyuvo (1887) işyeri esaslarına göre teşkilatlandıklarını görüyoruz (25). Yine görüyoruz ki biçimsel eğitim sistemine en yakın ve yakın görünen okul kulüpleri bile, hem başka kulüplerle okul dışında "lig" gibi teknik birlikler oluşturması, hem de okulların çok sporlu beden eğitimi programından farklı biçimde tek sporlu futbolla teşkilatlanarak, eğitim düzeyinden kendilerini soyutlayabilmektedirler. Beden Eğitimi ile spora okul, kulüp arasındaki yakınlaşma eğilimine Türkiye özelinden getirilecek en çarpıcı örnek sanırız çok sporlu mektebi sultaniyeden çıkan Galatasaray'ın "kulüp" olarak spor hayatını futbola açmasıdır (37). İstanbul futbol birliğinin kararıyla 1905-1906 mevsimi liglere katılması (24), öteki spor dallarına bilhassa Cumhuriyet döneminde yönelmesi enteresandır. Ama asıl ilginç olanı Türkiye'ye getirdiği Cimnastiğe alabildiğine uzak kalması durumudur. İlk kulüp sahiplerinin oyuncularının kendileri olmaları, bu teşkilatların kendilerine has bir yöneti geliştirerek ve

spor uzun süre bu şekilde yönetmeleri, spor üzerindeki egemenliklerinin uzun zaman tartışılmadan yürümesini sağlamıştır (25). Cumhuriyet öncesi Türk sporu İngilizler'in önderliğinde oynanan futbolla kitlelerin ilgisini çekmiş ve İngiltere'de ilk teşkilatlanma birimi olan "gönüllü birlik" ilkesinden etkilenmiş, bu yolda gelişme göstermiştir. Önce gönüllü birlikleri olan kulüpleri, kurduğu, sonra lig, fedarasyon ve fedarasyonlar birliği, Türkiye İkmân Cemiyeti İttifakı (TİCİ) sırasına göre teşkilatlandığı, bu özel kuruluşların çalışması esnasında ortaya çıkan sorunları bu yapı içerisinde çözümlenemediğine bağlı olarak daha sonra Cumhuriyet döneminde, önce devlet denetimine, Türk Spor Kurumu (TSK) sonradan devlet yönetimine, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne (BTGM) ve Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Yasası'na bağlanmıştır. Böylece tarihi gelişimi içerisinde Türkiye'de spor ve spor kulüplerine de bakış açısı, değişik boyutlar kazandığı araştırmalardan da anlaşılmaktadır.

5- İSTANBUL FUTBOL BİRLİĞİ

İstanbul'da İngiliz ve Rum takımları arasında zorlu ve iddialı maçlar oynanırken İngiliz futbolcularından ve Kadıköyspor kulübü kurucularından James La Fontaine, İstanbul'da bir futbol ligi kurmak üzere faaliyete geçmiştir. Kulüp yöneticileriyle de görüşen James, onlardan da bu konuda olumlu cevaplar alınca İstanbul futbol liginin kurulmasını gerçekleştirir (7). Bu arada gerekli yönetmeliklerle birlikte büyük bir de şilt getirilir. Bu Şilte on yıl müddetle Şampiyon olan takımların isimleri yazılacaktı. On yılın sonunda en çok kimin ismi fazla ise şilt o takıma verilecekti. 1903-1904 yıllarında başlayan ilk İstanbul futbol birliğine İngiltere'den Sefaret'nin gemisi Imoge'nin aynı adı taşıyan futbol takımıyla, tamamen İngiliz oyunculardan

oluşan, Modaspor kulübü, İngiliz ve Rum oyuncularından kurulu, Kadıköyspor Kulübü ve tamamen Rumlardan oluşan Elpis takımları katılmışlardır (7). Bu lige üç yıl sonra ilk Türk takımı olarak Galatasaray iştirak etmiştir. İstanbul futbol birliği 17 Mayıs 1903 tarihinden kurulup, 1910 yılında sona ermiştir.

6- İSTANBUL FUTBOL KULÜPLERİ LİĞİ

İstanbul Futbol Birliği'nin sona ermesinden sonra 1910 yılında kurulmuş olup ancak dört yıl faaliyet gösterebilmiştir. 1914 yılında sona eren İstanbul Futbol Kulüpleri Liginin: Kadıköy, Fenerbahçe, Galatasaray, Proress, Strgglers kulüpleri kurmuşlardır (40). Ligin başkanlığını Horace Armitage ve genel sekreterliğini de, Jean Myblides yaparken, ikinci başkanlık makamını da, İstanbul Futbol Birliği'nde görev yapan Ali Sami Yen bulunmuştur. İstanbul Futbol Birliği'nde Türk takımları azınlıktayken bu ligde çoğunluğu oluşturdukları görülmektedir. İstanbul'da kurulmuş bulunan futbol kulüpleri arasında birliği sağlamak, futbol sporunu yaygınlaştırıp, gelişmesine katkıda bulunmak, futbol mevsimini başlangıç ve bitim tarihleriyle karşılaşmalarının gün, saat ve hakemlerini saptamak, lig programlarını şartlar el verdiğince uygulamak, ana sözleşmenin kapsamadığı konularda belirebilecek sorunlara asıl metin uyarınca çözüm getirebilmek amacını taşıyordu (31).

7- CUMA LİĞİ

Balkan Savaşı nedeniyle bir yıl spora ara verilmişti (7). 1913 yılında İstanbul ligi yeniden başlamış, bu arada 1913 yılında Cuma ligi kuruldu. Cuma ligi kuruluşunda İstanbul Futbol Ligi dışında kalan Anadoluspor, İstanbul Cimlastik, Darülfünun Terbiye-i Bedeniye, Şehremini Mümaresat-ı

Bedeniye, Sanayi Mektebi ve Fenerbahçe spor kulüpleri yer almışlardır (40). Türk kulüplerinin şimdiye kadar ihmal edilen umumi müsabakalarını icra eyleme, bu maksatla cuma ligine dahil olan kulüpler arasında futbol kaidelerini kabul ve tatbik etmek, kulüplerin müsabaka, hakem, tarih, yer ve zamana göre karşılaşmalarını organize etmek gibi görevleri üstlenmişlerdi.

8- TÜRKİYE İDMAN CEMİYETLERİ İTTİFAKI (TİCİ)

Kısa adı (TİCİ) olan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın kurulması için, Altınordu, Anadolu İdmanyurdu, Süleymaniye, Fenerbahçe, Hilal, Vefa, Galatasaray, Üsküdar, Beşiktaş, Haliç, Beylerbeyi ve Union kulüpleri 26 Haziran 1920 tarihinde İstanbul'da ilk toplantılarını yaptılar. Bu toplantıda Yusuf Ziya Öniş liderlik görevini yürütmüştür (40). Toplantıdan sonra 15 Nisan 1920 tarihine kadar TİCİ'nin kuruluşu için çalışmalar yapılmıştır. Girişimci spor kulüpleri 15 Nisan 1921'de ikinci toplantılarını İttifak Spor Kulübü'nde yapmışlardır. Bu ikinci toplantıya da 21 spor kulübü, Altınordu, Anadolu İdmanyurdu, Bakırköy, Beşiktaş, Berkspor, Daruş Şafaka, Fenerbahçe, Galatasaray, Hilal, Haliç, İttifak, Kumkapı, Nişantaşı, Pera, Süleymaniye, Stalla, Türkgücü, Üsküdar, Fener ve Union katılmışlardır. Mahmut Eşref Bey'in başkanlığında, geçici kurul oluşturuldu. Kurulda, Hilal delegesi Fethi Bey ile Süleymaniye delegesi Saim Bey görev almışlardı. Geçici kurulun Nizamname (Tüzük) hazırlama çalışmaları aynı yılın Ekim ayında bitirilmişti. Kuruluş için ise: 3 / 8 / 1909 tarih ve dernekler Yasası'na göre 27 Kasım 1921 tarihinde resmen kurulmuş, tüzel kişiliği, 22 Mayıs 1922'de kesinleşmişti. Kuruluştaki geçici yönetim kuruluna Ali Sami Yen, Burhanettin Felek, Selim Sırrı Tarcan, Nasuhi Baydar ve Ziya Öniş getirildiler. Kurucular ilk resmi toplantılarını Kadıköy'deki Fenerbahçe

lokalinde 14 Temmuz 1922 tarihinde yapmışlardı (28, 40). Toplantıda Derneğin başkanlığına Ali Sami Yen, Yardımcılıklarına Burhanettin Felek, Ali Seyfi Bey, Muhasipliğe, Nuri Bey, müfettişliğine de Nasuhi Baydar'ı getirmişlerdi. Selim Sırrı Tarcan'ın görev almadığı toplantıda, Tayyip Servet, Hamdibey, Yusuf Ziya Öniş, Cevdet Bey, Cevat Rüştü Bey, Cemal Faris ve Dr. Hikmet Bey de üye olarak seçilmişlerdi (40, 45). TİCİ'nin kuruluşu o gün devlet yönetimince de desteklenmiş, Türkiye ilk kez 1924 olimpiyatlarına çağrılmıştı.

9- TİCİ'NİN KURULUŞ AMACI

16 Kanunusani 1340 tarih ve 170 numaralı kararname suretiyle yayınlanan Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı tüzüğüne göre; "Sağlıklı bir kuşak yetiştirmek, bu sağlıklı kuşakla Türk ırkını takviye etmek, her sınıf halkı ilgilendiren idmancılığı (Beden Eğitimi ve spor) yaygınlaştırma, ulusun bireylerini küçük yaştan itibaren teşkilatlanmaya ve birlikte hareket etmeye alıştırmak, gençleri içki, kumar vb. kötü alışkanlıklardan uzak tutmak, sağlam ve becerikli kişiler yetiştirmek, askeri kuruluşların görevlerini kolaylaştırmak, spor etkinlikleri yolu ile gençlere memleketlerini sevdirmek, spor yarışmalarını düzenlemek, yönetmek, sporumuzu uluslararası temsil etmek." Tüzüğündeki amaçları daha da genişletmek mümkündür. TİCİ'nin görevleri arasında, ilginç bir ilke de, amatörlük ve profesyonellelikle ilgilidir. Tüzükte profesyonelliği heveskarlıktan (Amatörlülük gönüllülük) ayırmak yazılıdır. TİCİ'nin iki tür üyesi vardı. Tüzel ve özel. Tüzel üyeleri spor kulüpleriydi. Tüzük, bireysel (özel) üyelere tam amatörlük niteliği arıyordu.

10- TİCİ'NİN ORGANLARI

Türkiye idman Cemiyeti İttifakı'nın merkez teşkilatı organları şöyleydi (40):

- 1- Genel Merkez (Yönetim Kurulu)
- 2- Federasyonlar
- 3- Genel kurul
- 4- Kurucular kurulu

Yönetim kurulu doğal ve seçilmiş olmak üzere 11 kişiden oluşuyordu. Birliğin yönetiminden sorumluydu. Federasyonlar 7 kişiden oluşuyordu. Genel kurul her yıl Eylül ayında toplanıyordu. Her Federasyonda 3 üye ile temsil ediliyorlardı. Ayrıca federasyonlara bağlı kulüplerin her on fazlası için birer, yönetim kurulunca üyelerin onda biri oranında seçilen temsilciler katılıyordu. Kurucular Kurulu: Birliğin kuruluş kurultayı toplandığında, bölgesel kurulları bulunmadığı için, geçici bir maddeyle genel kurul yetkisi taşıyan bir hazırlık "kurucular kurulu" oluşturmuşlardı. TİCİ 1924 yılında teşkilat yapısını yenilemiş ve organları merkez kurulu, federasyonlar, genel kurul olarak belirlenmişti. Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı, 13-18 Şubat 1936 günleri arasında toplanan 8. Genel kurulunda alınan bir kararla sona erdirildi. TİCİ oy birliği ile dağıtılarak aynı toplantıda Türk Spor Kurumu (TSK) kurulmuştur.

11- CUMHURİYET SONRASI TÜRK SPORU

Türkiye Cumhuriyeti yeni kimliğine kavuştuktan sonra, Türk toplumu bir yönetim içinden çıkmış, yeni bir yönetim içine girmişti (1). 29/10/1923 yılında kurulan 1. İnönü Hükümeti'nin programı yoktu. Ancak 16 Ocak 1924 gün ve 171 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla spora değinilmiştir. Bu kararda

şöyle denilmekteydi: "Türk gençleri arasında spor kuruluşları ve Avrupa sporcuları ile sıkı ilişkilerde bulunmaları spor çalışmalarını bilimsel kurullara göre düzenlenmesi için, Avrupalı uzmanlardan faydalanılması gereklidir" denilmiştir. Türk gençliğinin bedence, ahlakça yükselmesinde çalışmayı amaç edinen, cemiyetler kurmayı, faydalı kuruluşlar olarak kabul edilmesi ön görülmüştür. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kurulduğu bu yıllarda resmi olarak kayıtlara geçen bu kararlar, uygulamada yerini bulamamıştır. Sporun insan hayatındaki ve Devlet içindeki önemi daha anlaşılmadığı görülmektedir (1). Bu yıllarda TİCİ (1923) artık ülke düzeyinde yaygınlaşmanın çaba ve sancularına girmiştir (40). Devlet spor yönetimini tamamen TİCİ'ne bırakmıştır. Ancak hükümet kararnamelerle TİCİ'nin tıkalı yollarını açmamıştır. Türk hükümeti ilk olarak 2/1/1924 tarih ve 173 sayılı bir kararname ile 1924 Paris Olimpiyatlarına katılabilmek için TİCİ'ye 17.000.- TL. ödenek ayırmıştır. Yine bu kararnameye dayanılarak TİCİ'ye 10.000.- TL ek ödenek ayırarak spora destek çıktığı kayıtlardan anlaşılmaktadır. 1936 yılına kadar TİCİ, Türk sporunu devlet ve hükümet dışı olarak gönüllü birliklerin oluşturduğu, spor kulüpleri teşkilatlanmaları ile yürütmüşlerdir. 1936 yılında devletin spor yönetimine ağırlığını koyması ile TSK dönemi başlamıştır.

12- TÜRK SPOR KURUMU

18 Şubat 1936 yılında kurulan Türk Spor kurumunun amacı, kurum nizamnamesinin 1. maddesinde: "Türkiye'de sporun Milli ve fenni esaslara göre yayılmasına ve yükselmesine çalışır. Türk sporculuğunu yurt içinde ve dışında temsil eder." görüşü yer almaktadır. Teşkilat yapısı ise şöyledir:

- 1- Büyük Genel Kurul ve Genel Kurullar
- 2- Genel Başkan ve Genel Merkez Kurulu
- 3- Spor çevreleri
- 4- Spor Bölgeleri
- 5- Spor Kulüpleri
- 6- Spor Yuvaları

Türk Spor Kurumu, kendisine üye olmak isteyen kulüplerden profesyonelliği, içkiyi, kumarı reddetmelerini istiyordu. 2 yılda bir toplanan büyük genel kurul şöyle oluşuyordu.

- Bölgelerden ve spor kulüplerinden birer delege
- Kültür Bakanlığı Temsilcisi
- Sağlık Bakanlığı Temsilcisi
- Genel Kurmay Başkanlığı Temsilcisi
- Cumhuriyet Halk Partisi Temsilcisi

Spor federasyonlarını başkanlarını, Türk Spor Kurumu Genel Başkanının önerisi üzerine Büyük Genel Kurul seçiyordu. Kurumun tüzüğünde, her il bir spor bölgesiydi. Genel Merkez Kurulu gerekli gördüğünde birkaç ili içine alacak şekilde spor çevresi kurabiliyordu. Spor yuvaları ise, henüz spor etkinlikleri gelişmemiş ve kulüpçülük hareketleri başlamamış yerlerde, Genel Merkez yönergeleriyle kuruluyordu. Ve Gençliği o yörelerde toplu olarak spora yönlendirmeyi amaçlıyordu.

13- LİG KURULLARI

Türk Spor Kurumu tüzüğününün 31. maddesinde her bölgede bir lig kurulu bulunacağı yer alıyordu. Buna göre, Spor Ajanları meşgul olacakları spor dalı için bölge başkanını (Valinin) izni ile yöresel ihtiyaçlarına uygun

olarak "lig kurulu" kuruluyordu. Kurula, o spor dalında etkinlik gösteren ve lig müsabakalarına katılacak olan kulüpler birer delege göndereceklerdi. Kurulların çalışma şartları, görev, yetki ve sorumlulukları, genel merkezce hazırlanan yönergelerle belirleniyordu.

14- HÜKÜMET PROGRAMLARINDA SPORUN İLK YER ALIŞI

Hükümet programlarına spor ilk kez, Türk Spor Kurumu döneminde girmiştir. 1937 yılında Hükümet programında yer alan spor bölümünde amaç şöyle çizilmiştir: "Türk Yurttaşını görüş ve düşünce açısından, güçlü, bedensel açıdan güçlü ve tam sağlıklı, seçkin, gürbüz insan olarak yetiştirmek ve sporu teşkilatlandırmak." Daha sonra İkinci dünya savaşının olumsuz etkileriyle de 1947 yılına kadar spor, hükümet programlarına alınamamıştır. Türk Spor Kurumu "Devlet Bir Derneğe bırakılamaz" diyen bir anlayıştan doğdu. Böylece TSK, TİCİ'ye el koyma durumuna gelmiştir. Türk Spor Kurumu 18/2/1936 tarihinde kuruldu. Ve yerini 29/6/1938'de 3530 sayılı yasa ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne (BTGM) bırakmıştı. TKS'nin sona ermesi ve yerine BTGM'nin kurulmasında devrin siyasi partisi CHP'nin önemli bir yaklaşımı yatıyordu. CHP'ye göre TİCİ döneminde de görülen, TSK zamanında da süre futboldaki olaylar partiye zarar veriyordu. Toplum, saha ve türübündeki olayları partiye malediyor ve suçluyordu. CHP yönetimi partinin futbol yönetiminden soyutlanması için TSK'nin yerine devletçi bir yönetim şeklini gündeme getirdi. Sonuçta da 3530 sayılı yasayla BTGM dönemi başlamış oldu.

15- BEDEN TERBİYESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Genel Müdürlük 29 Haziran 1938 gün ve 3530 sayılı yasa ile kurulmuştur. BTGM Devlet yönetimi içinde, önce başbakanlığa, daha sonra Milli Eğitim Bakanlığı'na, daha sonra tekrar Başbakanlığa ve Devlet Bakanlığına bağlandı. 1970 yılından itibaren Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak etkinlik gösterdi. 1983 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlıkları birleştirilince, Milli Eğitim ve Gençlik Spor Bakanlığına, 1989 yılında tekrar devlet Bakanlığına bağlanmıştır. Genel Müdürlük sonuçta bir kamu kuruluşu idi. Asıl Amatör sporu yönetmek, spor kulüplerinin sadece yarışmalarıyla değil, her türlü sorunlarıyla, gelecekleriyle ilgilenmek durumunda olan Genel Müdürlüğün Fedarasyonları, bu amaç uzaklarında bir görünüm kazanmışlardır. Amatör sporun temel birimleri olarak teşkilatlanma ve kendi yöneticisini kendi birimlerinden göstereceği adaylarından seçmesi gerekirken, BTGM'nin yapısından dolayı bu sistem işletilememiştir. Uluslararası spor teşkilatlanmalarına göre, Genel Müdürlük Federasyonlarının oluşturması ve atamaları tamamen yanlış olarak yapılmıştır. Belgelerde ve uygulamalarda fedarasyon denen bu birimlerin belirlenmesinde teşkilatlı olarak, kulüplerinin hiçbir etkisi ve katkısı olamamıştır.

Kendisine yönetici seçilecek olan spor kulüplerinin hiçbirisinin haberi olmuyordu. Bu sistem içinde binlerce spor kulübü suskun, güçsüz, teşkilatsızlardı. Bunun sonucu olarak da amatör spora uygulama ve yönetimde, yasalar, yönetmelikler amatör spor tarafında olduğu halde, bu uygulama ile spor ve yetiştiricisi olan spor kulüpleri içinde bulunduğu durumdan kurtarılamamışlardır. Daha çok sporun propaganda gücünden faydalanan siyasiler, profesyonel futbolun içinde yer almışlardır. BTGM

Yönetimi ve Federasyonları da bu politikayı yaygınlaştırarak kızıştırmışlardır. Sanki yangına körükle giderek, radyomuz yayına başladıktan sonra, TV'miz ve basınımız da sürekli olmasa da, başarıya, puana, madalyaya yöneldiler. TRT ve basında, gelişen zamanla birlikte saatlik, hatta günlük yaşamın dışında kalan çağdaş haber, yazı ve yorumlar da yetmez olunca amatör spor, istenen hızla gerçek anlamda topluma maledilemedi. Yıllık programlara ve siyasi güçlerin politikasına giremedi. Girmiş olsa da yetersiz kalmıştır. Buna rağmen Dünya ülkeleri yanında Türkiye de durmuyordu. Amatör dallarda, spor kulüplerinde, radyo, basın, TV'de çağdaş gelişmenin de etkisiyle olumlu gelişmeler görülmüştür. Spor yapanlar ve sporun içinden gelenler kıpırdıyor, olaylar geçici başarıların dışında da ele alınıyordu. 1960'lı yıllardan sonra sporda teşkilatlanma hareketi artmıştır. Spor kulüplerini ve spor dallarını severek sırtlayanlar, dernekler kurmaya başladılar. Hakemler, antrenörler, beden eğitimi öğretmenleri derken 1974 yılının sonlarında 1630 sayılı dernekler yasasından faydalanarak, Ankara'nın dört spor kulübü, Aydınlık Evler, Kızılhamam, Devlet İstatistik Enstitüsü ve Cihanspor "Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu"nu kurdular. Buna bağlı olarak gelişmeleri sürdürerek 1980 yılında Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu'nu kurmuşlardır (40).

16- BTGM'NÜN AMACI

Yasanın 1. maddesinde amaç "Yurttaşın fiziksel ve moral yeteneklerinin gelişimi sağlayan oyun, cimlastik ve sopr etkinliklerini sevk ve idare etmek" şeklinde çizilmiştir (44). Göreve Başbakan ve Bakanlar, kendi siyasi görüşlerine uygun kişiler yanında, tanınmış ve deneyimli spor

elemanlarına da kurulda görev vermeye özen gösterdiler. Spor kulüplerinin temsilcisi denebilecek, o kulübün seçtiği kişiler hiçbir zaman bu teşkilatın yönetim kadrolarında görev alamadılar. 1985 yılına kadar kulüpler bu kurula kendi içinden, bir yönetici gönderemediler. Devlet politikasıyla bakanlıklarla, genel müdürlüğün uygulamalarındaki eksiklikler ve yanlışlıklar yanında, amatör spor ve kulüplerinin aynı amaç etrafında teşkilatlanamamaları da bu sonuca katkısı olmuştur. Türkiye'de spor kulüpleri kuruluyor, ancak bu kulüpler hızla yarışma, maç, kupa, madalya, şampiyonluk, küme düşmemek gibi gerekli, ancak geleceğe hiçbirşey bırakmayan geçici heveslerin ağırlığı altında eziliyorlardı. Yöneticiler, antrenörler ve sporcular kendilerini, hazırlıksız, ancak bir heyecan kasırgasının etkisiyle çok ağır bir yükün altına girmişlerdi. Yöneticilerin gücünü aşan bir yarışma ortamında, üstelik spor alanlarında katı bir rakip anlayışı içinde kalan insanlar yan yana gelmek şöyle dursun, uzun yıllar birbirlerine hep yabancı kaldılar.

17- BEDEN TERBİYESİ TÜZÜĞÜ

8 Ağustos 1945 tarihinde Bakanlar Kurulunca 3/2934 sayılı bir kararnameyle Beden Terbiyesi Tüzüğünü yayınlamışlardır. Tüzüğün 6. maddesinde Genel Müdürlüğün görevi şöyle yazılıydı: "Beden Terbiyesi Teşkilatı amatör sporun yönetimi, gelişmesi ve düzenlenmesi ile görevlidir." Ne yazık ki, bu açık hüküm özellikle yasaya aykırı hüküm olarak futbolda profesyonelliğin kabul edilmesinden sonra, Genel Müdürlükçe, uygulanmamıştır. Yatırımlar, eğitim görüntüsü altında ezberciliğe yönelik kurs, seminer ve toplantılar üstelik kamuoyunu etkilemeye yönelik tüm girişimler, amatör sporların ve kulüplerin devre dışı bırakılması pahasına, profesyonel futbolun çevresinde dolanıp durmuştur. Beden Terbiyesinin

tüzüğünün diğer maddeleri, merkez, ilçe, nahiye ve köy danışma kurullarının görev ve yetki toplanma biçimlerini, kulüplerin uyacakları bazı durumları, denetim, bütçe ve idari konulardaki ilkeleri kapsıyordu. Sonuç olarak 3530 sayılı yasa ve tüzük, yarım yüzyıla yakın sürede hem kendinden yana insanları, hem de kendisine muhalif bulmuştur. Kimi beğendi, kimileri eleştirdiler. Ancak bir gerçek var ki o da sporumuzda görülen sıkıntıların ve çıkmazların nedeni, yasadaki bazı boşluklardan çok, yöneticilerin başarısızlıklarından kaynaklanmıştır. Yasa sporun yaygınlaştırılması, amatör sporun özendirilmesi ve federasyonlar dahil, genel müdürlük danışma ve karar organlarının sporda demokrasiye yakışır bir düzeye hiç olmazsa yaklaştırılması konusunda engel değildi. Türkiye'de spor kulüplerinin gücü federasyonlarının soğuk, kopuk, aldırmaçlığına karşın yapıyordu. Toplumdaki özlem ve istekler ile devrin değişim ve gelişimleri kuşkusuz, Gençlik ve Spor Bakanlığı, daha sonra da iki Bakanlığın birleşmesi ile oluşan Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'nı da etkilemeye başlamıştı. İşte bu sağ duyu, 3530 sayılı yasanın yerine daha çağdaş, daha katılımcı, daha yetkili ve yaygın bir yasaya bırakılması konusunda ileri bir adım atılarak, 1986 yılında Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü tarihe karışmış oldu.

18- PLANLI DÖNEMDE

3530 sayılı BTGM yasasının henüz devlet politikasında ve toplum içerisinde sağlıklı bir yer alamadığının, önemli bir delili de, Türkiye'nin planlı dönemlere geçmesinde görülmüştür. Spor kulüpleri teşkilatlı değillerdi. Genel Müdürlük etkisizdi. Çağdaş Dünyanın federasyonlarıyla hiçbir benzerliği bulunmayan federasyonlar ise, kendi küçük dünyalarında, dışa kapalı kalmışlardı. İşte böylesine dağınık, teşkilatsız ve sporda yitirilen

yıllar içinde Türkiye "yıllık planlara" dayalı olarak kalkınma çabası içine girmişti. Birinci Kalkınma planında (1963-1968) Beden Eğitimi ve Spor yer almamıştır. 5. yıllık kalkınma planlarının hazırlanışında uzun süre, spor kulüplerinin temsilcilerinin görüşlerine yer verilmemişti. Bunun temel nedeni spor kulüplerinin kuruluşlarının teşkilatsızlığı olmuştur. 17 Aralık 1974 yılında Ankara'da kurulan Amatör Spor Kulüpleri Fedarasyonu bir yandan Türkiye'deki teşkilatlanmayı hızlandırmaya çalışırken, diğer yandan da tüm amatör spor kulüplerinin de haklarını savunuyor, onların sesini duyurmaya çalışıyordu. İşte bunun sonucu olarak, olay Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı'nın ilgisini çekmiş ve DPT'nin spor uzmanlık kuruluna çağırıldığı, spor adamlarından da bazılarının sanınız önerisi üzerine 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın hazırlıklarının son toplantısına, o dönemin Ankara ASKF (Ankara Spor Kulüpleri Fedarasyonu) Genel Başkanı da katılmışlardı (40).

19- BTGM YASASINDA İŞLEMİYEN 21. MADDE

3530 sayılı yasanın 21. maddesi hiç işletilmemiştir. Bu madde, memur ve işçi sayısı 500'den fazla olan işyerlerinin spor tesisi yapmalarını ve uzman Beden Eğitimi öğretmeni ve Antrenör çalıştırmalarını zorunlu hale getirmişti. Ancak bu madde ⁴⁴⁹uygulamalarda yerini bulamamıştır.

20- BTGM'NÜN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN MADDELERİ

Anayasa Mahkemesinin, Anayasa'ya aykırı bularak yürürlükten kaldırdığı maddelerden birisi 4. madde idi. Bu madde gençler için boş zamanlarda beden eğitimine devam etmeyi zorunlu hale getirmişti. Bu madde

iptal edilerek, hangi yaştaki yurttaşların ne kadar süreyle hangi mevsimlerde spor yapacakları, hangi kurum ve kuruluşlarda beden hareketlerinin yapılmasının gerektiği konusunda yetkiyi Bankalar Kuruluna vermişti. Yasanın 13. maddesinden kulüplerin kurulması ve fes edilmesi ile ilgili hükümleri de iptal etmişti. Anayasa Mahkemesi, Yasa'nın 19. maddesinin B ve C fıkralarını da iptal etmişti. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı aldığı 4. madde şöyle idi: "Gençler için kulüplere girmek ve boş zamanlarında Beden Terbiyesi'ne devam etmek mecburidir." 13. Madde: "Gençlerin Beden Terbiyesi ve sporun bu kanun ile kurulacak ve kanun hükümlerine intikah ettirilecek olan, kulüpler ve gruplar vasıtasıyla yaptırılır. Mektep ve kışla 50 ve daha çok beden terbiyesi mekellefiyeti çağında yurttaş bulunan köy, kasaba, şehir ve münferid mahallelerde kulüp, 50'den az yerlerde spor grubları kurulur. Beden terbiyesi mükellefiyeti çağında yurttaş sayısı 500'den fazla kasaba ve şehirlerde her kulübe 500'den fazla ve 200'den noksan düşmemek şartıyla, kasaba ve şehir kulüpleri tesis kurabilir. Bu kulüplerin bu kanun hükümlerine göre tefriki ve feshi genel direktörlüğünün göstereceği luzum üzerine icra vekilleri heyetince kararlaştırılır (40) denilmekteydi.

21- 3289 SAYILI BEDEN TERBİYESİ VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YASASI

Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü yasası ve yasanın tanıdığı geniş yetkiler içeren spor federasyonlarının yapısı, çağın gelişimine toplumsal gelişimlerine ayak uyduramayınca, Türkiye'de arayışlar hızlandı. 3530 sayılı yasanın birçok önemli ilkeleri kapsamına karşın, artık eskidiği, yıprandığı ve çağın hızına cevap veremediği ileri sürülüyordu. Bu düşünceyi savunanlar az olmakla birlikte etkiliydiler. Türkiye 1950'li yıllardan

başlayarak ve 1960'lı yıllarda hızlanarak, sporda teşkilatlanma ve arayışlara girmişti. Bu arayışlar; ne yazıkki devlet bütçesinde ve halkın imkanlarından önemli paylar alan ve bu payları daha çok gence, daha çok insana, daha çok okula, daha çok spor kulübüne değil, daha çok madalyaya, daha çok başarı, daha çok yurt içi ve dışı geziye kullanan genel müdürlüğün federasyonları da görülüyordu. Teşkilatlanan, arayan ve çırpınan spor kulüpleri antrenör, hakemler ve bir bölüm yöneticilerdi. Bu güçlenen ve sporun sosyal yönüne canlılık getirmeye çalışan gönüllü teşkilatlar, 3530 sayılı BTGM yasının birkaç bölümüne karşı çıkıyorlardı. Bunlardan biri merkez danışma kuruluydu. Gönüllü kuruluşlar bu kurulda spor kulüplerinin ve kendilerinin de temsilci bulundurmalarını istiyorlardı. Ancak, bu kuruluşların en, belki de tek etkilisi, Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu olmuştu. Çağın gerisinde bulunan bir birimler dizisi ve Genel Müdürlüğün federasyonları olmuştu. Gerçekten, halkımıza da TV, Radyo ve basından sunulan çoğunlukla abartmalı madalya ve kupaların gölgesinde saltanat kuran ve sefaları 1980'li yıllara kadar süren federasyonlarda birinci hedef olmaya başlamışlardı. Genel Müdür veya Bakan onayı ile atanan federasyon başkanları genelde siyasi, iş ve aile dostlarını ölçü alarak kurullarını oluşturmaktaydılar. Türkiye spor tarihi boyunca kuşkusuz 1938'den sonra sık sık federasyon başkanlarının görevden alınmasına, istifasına hedef olmuştu. Kurullar ise sık sık değişerek, rekorlar kırdılar. Böylece 3530 sayılı yasanın değiştirilmesi, özlem ve çabaları sporda yönetim sorunundan kaynaklanmaktaydı. Genel Müdürlüğün Merkez Danışma Kurulu veya benzeri karar ve danışma kurullarıyla federasyon yönetimleri, belki çağın gerisinde kalmışlardı. Artık atanan kişilerin, yönetilen binler, onbinler ve yüzbinlere karşı sorunlu olması isteniyordu. Bu tartışmalara bağlı olarak TBMM, 3289 sayılı Beden Terbiyesi

olarak TBMM, 3289 sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün teşkilat ve görevleri hakkında ki kanunu 21 Mayıs 1986 günü kabul etmişlerdi. 3289 sayılı yasaya göre yeni düzenlemeden önemli olanları, amatör spor açısından değerlendirecek olursak: 9. madde yasanın en önemli, belkide bu maddesidir. Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonunun, TMOK'nin, TSYD'nin ve üniversite temsilcilerinin merkez danışma kurulunda yer alması, temsilci bulundurabilmesi konusuydu. 18. madde: Futbol bundan böyle "Türkiye Futbol Federasyonu" olarak "profesyonel" ve amatör iki kurul tarafından yönetilecekti. Sorun artık, bu kurulların kimlertarafından nasıl belirleneceğiydi. Yasanın 24. maddesinde, Profesyonel dalları için bir tüzük hazırlanacağı hükme bağlanmıştı. Böylece amatör ve profesyonel spor birbirlerinden ayrılmış oluyordu. 3289 sayılı yasanın bu maddesi uzun yıllardır açık bir yasal dayanak olmadan sürdürülen profesyonel futbola yasal temel hazırlamış oluyordu. Aynı maddeyle kulüplere profesyonel takımlarının, Türk Ticaret hükümlerine göre kuracakları veya kurulmuş olan takımlarını şirketlere devretme veya kiraya verme yetkisi tanıyordu.

2. BÖLÜM

1- GÜNÜMÜZ SPOR KULÜPLERİ

Spor kulüpleri tarihinde değindiğimiz evrelerden, "Meşrutiyet dönemi" Türkiye'de " Modern Sporlar " ve "Spor kulüplerinin " doğuş dönemi olarak kabul edilmektedir (7). Bu dönem aynı zamanda ata sporlarıyla, modern sporların ülkemizde birbirleriyle kaynaştıkları bir dönemi yansıtmaktadır. (39).Türk sporu ve spor kulüpleri gerçek kimliğine cumhuriyet döneminde kavuşmuşlardır. Cumhuriyetin ilanı ile spor kulüpleri bir araya gelerek, "Türk sporunun ilk örgütü olan "Türkiye idam Cemiyeti ittifak'ını oluşturdular. Cumhuriyetin ilk yirmi yılında Türk Sporunda ve spor kulüplerinde gerçek bir amatörlük egemendi. Sporun tüm dallarında, Türk sporcuları, kendi malzemelerini kendileri alıyor, üstelik her yıl kulüplerine belirli bir aidat ödemek suretiyle spor yapıyorlardı. Kulüplerde, fedakar kişilerin büyük gayretiyle ayakta duruyorlardı. Türk Sporunda yalnız, kendi malzemelerini kendileri alan, sporcular yanında, kulüplerde formalardaki sökükleri kendileri diken, topları kendileri yamayan sobaları kendileri yakan, takımları kendileri çalıştıran fedekar idareciler hizmet vermekteydiler . Cumhuriyetin ilk yıllarında, yalnız devlet değil, millette parasızdı. Kulüplere maddi destek sağlayacak kişiler yoktu. 1930'lu yıllarda büyük parasal kaynaklarla ortaya çıkan Güneş Spor Kulübü, sporculara maddi imkanlar sağlayan ilk kulüp olmuştur. Onunda ömrü birkaç yıldan fazla sürmemiştir. 1940'lı yıllarda kulüplerin sporcularına sağladıkları en büyük imkanlar onlara iş temini olmaktaydı. 1940'lı yılların sonlarında Türk sporunda, "Gizli profesyonelliğin"başladığı görülmüştü. Kulüp yönetimlerinde görevli paralı kimselerin katkılarıyla, sporcular kulüp değiştirmeye başladılar. Ve kulüpler sporcularına (futbolcularına) "masraf

karşılığında" aylık ödeme işine girmişlerdi. Bu, en gözde spor olan futbolla başlayarak diğer sporlarda sıçramıştır. Türk futbolu 1952 yılında profesyonelliğin resmen kabulü ile yeni bir kimlik kazanmıştır. Yönetmeliklerle, amatör spor kulüplerine profesyonel futbol takımları kurma hakkı tanındı. Futbolcuların artık noter huzurunda imzaladıkları sözleşmelerle, kulüplerden transfer ücretleri ve aylıklar almaya başlamışlardı. Binli rakamlarla başlayan bu hareket kısa zamanda onbinlere, yüzbinlere, milyonlara ve milyarlarca ulaştı. 1980' li yılların sonlarında ise milyarlar duvarı delinmiş oldu. Yalnız futbolda, futbolcular mıydı? Hayır, diğer spor dallarına da "para" gizli gizli bulaşmıştı. Atletler, basketbolcular, yüzücüler, hentbolcular, kürekçiler, kulüplerin bu spor dallarına verdikleri önem ve değer oranında bu sporcular da maddi imkanlar elde etmeye başladılar. bunlar olup biterken Türkiye futbol liglerinin kurulmasıyla, Anadolu' da da profesyonel futbol takımlarına dayanan ve illerin, ilçelerinin adlarını taşıyan kulüplerin kurulması bir salgın halinde ortaya çıktılar. Belediyeler, Ticaret Odaları, Sanayii kuruluşları bu salgını destekleyen kaynaklar oldular. Buldukları illerde uzun yıllar büyük maddi manevi fedakarlıklar içinde faaliyet gösteren spor kulüpleri, üçü-beşi biraraya gelerek o ilin adını taşıyan spor kulüpleri ortaya çıkarken, kentlerde de fanatik bir ilgi başladı. Bu fanatizm içinde futbol, illerin itibarı oldu. buda Türk Sporunda üzüntü verici olayların doğmasına yolaçmıştır. Sivas-Kayseri, Kırıkkale olaylarıyla spora "kan" bulaştı. Yine sporun güzelliğiyle yakışmayacak "Şike" olaylarının alıp yürümesi "intibak dönemi" olarak kabul edeceğimiz bu dönemin kötü yanları olarak spor ve spor kulüpleri tarihinde yer alarak kayıtlara geçmiş olarak görülecektir.

2-SPOR KULÜPLERİNİN KURULMASI

Günümüz de spor kulüplerinin kendilerine has bir kurtuluş yönetmeliği yoktur. Ancak spor kulüpleri özünde birer dernek olarak kabul edildiklerinden 2908 sayılı Dernekler Kanunu na göre kuruluşlarını gerçekleştirmektedirler.

3- BİR SPOR KULÜBÜ NASIL KURULUR

1-Yedi gerçek kişi bir araya gelerek 4 adet kulüp tüzüğü hazırlarlar.

2-Bu tüzüklerin sayfalarının alt kısımları bu kişiler tarafından imzalanır.

3-Bu kişiler savcılıktan sabıkasızlık belgesi alırlar.

4-Muhtarlıktan ikametgah ilmuhaberi alırlır.

5-Nüfus kağıdı örneklerini tanzim ettirirler.

6-İl Emniyet Müdürlüğünden dernek kuruluş bildirimini alırlar.

Bu kişiler yukarda sayılan bu belgeleri, dernek bildirim belgesi ile birlikte bağlı oldukları il valiliğine havale ettirirler. Bu belgeler il emniyet müdürlüğü bünyesinde olan, dernekler bürosunda incelenerek, 2908 sayılı dernekler kanununa uygun olup olmadığı araştırılır. Eksikliği görülmezse dernekler bürosunca dernek tescili yaptırılır. Eksikliği görülürse, eksikliğin tamamlanması için dernek kurucularına durum bildirilerek, konuya açıklık getirilir. Evraklarda eksikliğin giderilmesi ile dernek tescili yapan dernekler bürosu, tüzüğün tamamını mahalli bir gazetede ilan ettirerek, derneğin tescil işlemini tamamlarlar. Bu şekilde dernekler bürosunca kurularak, hükmü şahsiyet kazanan bu derneğin kurulduğunu belirten, dernekler bürosundan alınacak resmi bir yazı ile kulübün tüzüğünden de 3 adet bir dilekçe ekinde derneğin bulunduğu il Beden Terbiyesi Spor il Müdürlüğüne müracat edilir.

Beden Terbiyesi Spor il müdürlüğüne verilen bu evraklar, il danışma kurulunca incelenerek, karara bağlanır. Bu kurulun kararı kesindir. Kulübün kurulmasına karar verebilir veya reddedebilir. Kurulmasına danışma kurulunca karar verilen kulübün, aşağıdaki belgeleri üçer nüsha halinde, kulüp ve il müdürlüğünün ortaklaşa hazırlamaları gerekmektedir.

Bu belgeler şunlardır:

- a- İl Danışma Kurulu Kararı.
- b- Beden Terbiyesi ve Spor il Müdürlüğü renk müsadesi.
- c- Vilayetin kıyafet müsaadesi.
- d- Bilgi formu
- e- Renkli kıyafet örnekleri.
- f- Taahhütname.
- g- Tüzük.
- h- Tüzüğün dernekler kanununa uygun olduğuna dair emniyetin yazısı.
- ı- İnceleme raporu.
- i- Tüzüğün gazete ilanı.

Bu belgeler üçer dosya halinde Beden Terbiyesi ve Spor il müdürlüğünün resmi yazısı ile Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğüne gönderilir. Genel Müdürlükçe incelenmeye alınan bu dosyalar uygun görülürse tescil işlemi yapılarak, dosyanın bir tanesi, genel müdürlükte alıkonulur, diğer iki dosya birisi, kulübe verilmek üzere ilgili beden terbiyesi ve spor il müdürlüğüne resmi bir yazı ile gönderilir. Bu şekilde bir spor kulübü resmen kurulmuş olur(19).

**4-2908 SAYILI DERNEKLER KANUNUNA UYGUN OLARAK
HAZIRLANMIŞ SPOR KLÜBÜ TÜZÜĞÜ**

4.1- Derneğin Adı Merkezi

a- Derneğin Adı:

b- Merkezi:

c- Rengi:

4.2- Derneğin Amacı

a- gençliğine sportif yönden hizmet etmek, gençliğe sporu aşlamak, bölge ve yurtiçi sportif faaliyetlere katılmak ve tertip etmek.

b- Sporu, spor anlayışı içerisinde yapılmasını benimsetmek ve faydalarını detayları ile gözler önüne sermek.

c- Derneğin her türlü masraflarını karşılamak ve sosyal faaliyetler göstermek, spor tesislerinin yapılmasına çalışmak.

4.3- Derneğin Kurucuları

	Adı Soyadı	Baba Adı	D. Yeri ve Tarihi	Uyruğu	Mesleği
1-
.....					
2-
.....					
3-
.....					
4-
.....					
5-
.....					

4.4 -Derneğe üye olma, Üyelikten çıkma ve çıkarılanların şart ve şekilleri

a- Derneğe üye olma: Medeni haklarını kullanma ehliyetine sahip 18 yaşını bitirmiş her şahıs, derneğe üye olabilir. Üye olmak üzere müracatda bulunan üye adayın dilekçesi yönetim kurulunca ve 2908 sayılı dernekler kanunu 4. maddesinin 1. bendi kapsamında olanlar, kanunda belirtilen mercilerle verilen izin üzerine anılan kanunun 4. maddesinin 2. fıkrasının 2-3. bendlerinde gösterilenler ile diğer yasaların derneklere üye olamayacağını belirttiği kişiler, Orta ve orta öğretim haricindeki kişiler üye olurlar. Bunların haricindeki müracat sahiplerinin vermiş oldukları dilekçeleri, Yönetim kurulunca incelenip, engeç bir ay içinde cevaplandırılır.

4. 4. 1-Üyelikten Ayrılma

Her üye istediği zaman arzusu üzerine üyelikten ayrılabilir.Bunun içinde dernek başkanlığına dilekçe verilmesi gerekmektedir.

4. 4. 2-Üyelikten Çıkarılma

Üye aidatını arka arkaya iki ay ödemeyen, sene içerisinde 3 aidat ödemeyen, kulüp içerisinde huzur ve nizamı bozan, dernek çıkarlarını zedeleyen, dernek amaç ve faaliyetlerine engel olan, dernek tüzüğüne aykırı harekette bulunan bütün üyeler yönetim kurulu kararıyla üyelikten çıkartılırlar.

4. 5- Derneğin Organları

- a- Genel Kurul
- b- Yönetim Kurulu
- c- İcra Kurulu
- d- Denetleme Kurulu
- e- Onur Kurulu

4. 5.1- Genel Kurul

Derneğin en yüksek organı olup, derneğe kayıtlı üyelerden teşekkül eder. Genel kurul toplantısı iki şekilde yapılır. Normal genel kurul toplantısı, Olağüstü genel kurul toplantısı.

4. 5. 1. 1.- Normal Genel Kurul Toplantısı ve Zamanı

a- Normal genel kurul toplantısı iki yılda bir Mart ayın içerisinde yönetim kurulunca, mahallinen büyük mülki amirliğine verilen toplantı dilekçesinde, belirtilen yer, tarih, saat ve gündem gereğince yapılır.

b- Genel kurul toplantısı dernek merkezinden başka bir yerde yapılamaz.

c- Yönetim kurulu, genel kurula katılacak üyelerin en az onbeş gün önceden, günü, tarihi, saati ve gündemi mahalli bir gazetede ilan edilmek suretiyle toplantıya çağrılırlar.

d- Üyeler toplantı salonunda yönetim kurulunca hazırlanan üye listesindeki isimlerinin yanındaki boşluğa imza atılarak alınırlar. Salona dinleyicilerde girebilir. Ancak; Üyelerden ayrı olarak hazırlanan yere oturabilirler. Toplantının selamati için dinleyiciler kesinlikle söz hakkına sahip değildirler. Divan Başkanı gerekirse. dinleyicileri salondan dışarı çıkartabilir.

e- İlan edilen toplantı. mülki amire (bulunan yerdeki)bildirilir. İzin istenir ve hükümet komseri görevlendirilmesi talep edilir. Hükümet komserinin gelmemesi toplantıya mani değildir.

f- Genel kurul toplantısı, yönetim kurulu başkanı veya bir yönetici tarafından açıklanarak, açılış ve yoklama yapılır. Yoklamada ekseriyet temini esastır. (tüm üyelerin bir fazlası) toplantı yapılacak kadar çoğunluk varsa, bu

durum bir tutanakla tesbit edilerek, toplantıyı yönetmek üzere; Bir divan başkanı ve yardımcısı, iki katip üye seçilir. Toplantının yapılması için çoğunluk yok ise yine durum bir tutanakla tespit edilir. Üyeler tekrar toplantıya çağrılır. İkinci toplantıda salt çoğunluk aranmaz. Yönetim ve Denetleme Kurulu asil üyelerinin iki katından bir fazlası üye ile yapılabilir.

g- Genel kurul toplantısında gündemde yazılı maddeler görüşülür. Görüşülmesi istenen herhangi bir husus var ise. toplantıda hazır bulunan üyelerin en az onda birinin yazılı talebi üzerine gündeme ilave yapılabilir.

h- Genel Kurulda üyeler: Dernek organlarının asil ve yedek üyelerinin seçilmesi,

1- Dernek tüzüğünün değiştirilmesine, toplantıya katılan üyelerin üçte birinin çoğunluğu ile karar verilir.

2- Yönetim ve Denetleme Kurulu raporlarının görüşülüp, aynen veya değiştirilerek kabul edilmesine,

3-Yönetim Kurulunca hazırlanan, bütçenin aynen veya değiştirilerek kabul edilmesine,

4-Derneğe lüzümlü taşınmaz mal alınması veya satılması için yönetim kuruluna yetki verilmesine,

5- Mevzuata ve dernek tüzüğünde, genel kurulda yapılması belirlenen diğer görevlerin ifasına,

6- Derneğin feshine karar verebilir.

4.5.1.2- Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı

Dernek üyelerinin 1/5 nin yazılı talebi üzerine, yönetim kurulu ve Denetim kurullarının gerekli olduğu hallerde yapılır. Genel kurul, toplantıya yönetim kurulunu çağırır. Yönetim kurulu, genel kurul toplantıya bir ay

içinde çağırılmazsa, denetleme kurulu veya yazılı istekte bulunan üyelerin birinin müracaatı üzerine mahallin sulh hukuk hakimliği, kulüp üyeleri arasından üç kişilik bir heyeti, genel kurulu toplantıya çağırarak üzere görevlendirir.

Kongre başkanı toplantının yürütülmesinden sorumlu olup, katiplerle birlikte kongre tutanağını hazırlayıp, toplantı sonunda imza ederek, yeni yönetim kuruluna teslim eder. Yönetim kurulu 7 gün içinde organlara seçilen asil ve yedek üyelerin,adı soyadı, baba adı, doğum yeri, yılı, uyruğu, mesleği ve ikametgah adreslerinin havi genel kurul sonuç bildirimini, mahallin en büyük mulki amirine bildirmek mecburiyetindedirler.

4.5.2- Çağrı Usulü

Yönetim kurulu dernek tüzüğüne göre, genel kurula katılma hakkı bulunanların listesini düzenler. Genel kurula katılacak üyelerin en az onbeş gün önceden, günü, saati, yeri ve gündemi mahalli bir gazetede de ilan ettirmek suretiyle, toplantıya çağırır. Bu çağrıda çoğunluk sağlanmaması sebebi ile toplantı yapılamazsa, ikinci toplantının hangi gün yapılacağı belirtilir. İlk toplantı günü ile ikinci toplantı arasında bırakılacak zaman, bir haftadan az olamaz. Toplantının yapılacağı gün, saat, yer ve toplantı gündemi, toplantı gününden en az onbeş gün önce, mahhallin mülki amirliğine yazı ile bildirilir. Bu yazıya, toplantıya katılacak üyeleri gösteren listede eklenir. Toplantı başka sebeple geri bırakılırsa, bu durum sebebleride belirtilmek suretiyle, toplantı ilanının yapıldığı gazeteye ikinci bir ilan verilerek, üyelere duyurulur. İkinci toplantının geri bırakılma tarihinden, itibaren en geç iki ay içinde yapılması zorunludur. Üyeler ikinci toplantıya, birinci fıkrada belirtilen esaslara göre yeniden çağrılır. Toplantı ikinci fıkra esaslarına göre, mahallin

en büyük mülki amirliğine duyuruyur. Genel kurul toplantısı bir defadan fazla geri bırakılamaz.

4.5.3- Yönetim Kurulu Teşkil ve Görevleri

Yönetim kurulu, beş asil beş yedek üyeden az olmamak üzere genel kurulca gizli oyla seçilir. Asil üyeliklerde boşalma olduğu takdirde de yedek üyelerin göreve çağrılması zorunludur. Yönetim kurulu aşağıdaki hususları yerine getirir.

a- Derneği temsil etmek, veya bu hususta kendi üyelerinden bir veya birkaçına yetki vermek,

b- Dernek şubelerinin açılmasını kararlaştırmak ve şube kurucularına yetki vermek,

c- Derneğin gelir ve gider hesaplarına ilişkin işlemleri yapmak ve gelecek döneme ait bütçeyi hazırlayarak genel kurula sunmak,

d- Türk Vatandaşı olmayanların dernek üyeliğine kabulü halinde bunları on gün içinde mahallin en büyük mülki amirliğine bildirmek,

e-Dernek tüzüğünün ve mevzuatı kendisine verdiği diğer işleri yapmak ve yetkilerini kullanmak.

4.5.4- Yönetim Kurulunun Yedek Üyelerle Tamamlanması

Yönetim kurulu üye sayısı boşalmaları sebebiyle, yedeklerinde getirilmesinden sonra, üye tam sayısının yarısından aşağı düşerse, genel kurul mevcut yönetim kurulu üyeleri veya denetleme kurulu tarafından bir ay içerisinde toplantıya çağrılır. Çağrının yapılmaması halinde dernek üyelerinden, birinin baş vurusu üzerine mahallin sulh hukuk hakimliği duruşma yaparak, dernek üyeleri arasında seçeceği üç kişiyi bir ay içinde genel kurulu toplamakla görevlendirir.

4.5.5- Derneğin Şubesinin Bulunup Bulunmayacağı, Bulunacak İse Şubelerinin Nasıl Kurulacağı, Görev ve Yetkileri ile Genel Kurulda Nasıl Temsil Edileceği.

Derneğin şubesi yoktur.

4.5.6-Derneğin İç Denetim Şekilleri.

Derneğin iç denetim şekilleri aşağıdaki gibi yapılır.

a-Genel kurulda seçilen, denetleme kurulu üyeleri tarafından,

b-Mahallin en büyük mülki amirliği tarafından,

c-Bağlı bulunduğu Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü tarafından yapılır.

4.5.7- Üyelerin ödeyeceği yıllık aidat miktarı

Derneğe kayıtlı üye ayda 500.-TL. yılda 6.000.TL aidat ödemekle yükümlüdürler.

4.5.8- İcra Kurulu

Başkan, Genel Sekreter, Muhasib ve genel kaptandan teşkil edilir. Yönetim kurulunun verdiği kararı uygulayan mercidir. Her hafta en az bir kez toplanır.

4.5.9- Denetleme Kurulu

Denetleme kurulu üç asil, üç yedek üyeden az olmamak üzere genel kurulca seçilir. Bu kurul, denetleme görevini dernek tüzüğünde tesbit edilen, esas ve usullere göre ve altı ayı geçmeyen aralıklarla yapar ve denetleme sonuçlarını bir rapor halinde, yönetim kuruluna toplandığında bildirir.

4.5.10- Tüzüğün Ne Şekilde Değiştirileceği.

Genel kurul tüzük değişikliğini, genel kurula katılma hakkına sahip üye tam sayısının üçte ikisinin katılımı ile kararlaştırır. Çoğunluk

sağlanamazsa, ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Toplantıda hazır bulunanların salt çoğunluğu ile tüzük değişikliğine karar verebilir.

4.5.11-Organlara Seçilenlerin İdareye bildirilmesi.

Genel kurulca yapılan seçimi izleyen, yedi gün içinde yönetim kurulu başkanı tarafından yönetim ve denetim kuralları ile derneğin diğer organlarına seçilen, asil ve yedek üyeler, mahallin en büyük mülki amirliğine yazı ile bildirilir.

4.5.12- Onur Kurulu Görev ve Yetkileri

Genel kurulda, yönetim ve denetleme kurulu üyeleri gibi seçilir. Üç yedek üyeden teşekkül eder. Yönetim kurulunun, isteği üzerine sporcu üye ve yöneticiler hakkında yapılması istenen işlemle ilgili dernek, tüzük ve yasalara göre, gerekli işlemi yapılır. Kendilerine gönderilen konu ile ilgili sonucu yazılı olarak, yönetim kuruluna bildirilir. Onur kurulunun vereceği cezalar şunlardır: a- ihtar b-Muvakkat ihraç c- Kati ihraç

a- İhtar: Dernek tüzüğü ve 2908 sayılı yasaya aykırı davranış içinde bulunan ve hareketini bilmeyerek ve istemeyerek yapan üyelere verilir.

b- Muvakkat ihraç: Kulüp içinde huzursuzluk yaratan, dernek ve tüzük ve prensiplerini çiğneyen, kanunu yasaklara uymayanlara, bilmeyerek veya bilmesi icap eden hallerde olduğu gibi böyle bir harekete bir daha tevessül etmeyeceğine, kati olarak inanılmış üyelere verilir.

c- Kati ihraç: Dernek içinde, bulunması her yönüyle mahsurlu kişilere, tüzük iç tüzük, kanuni uygulamalara riayet etmeyen, kulüp amaçlarına ve gidişatını engelleyenlere verilir. Onur kurulunun kararı bir yazı ile yönetim kuruluna bildirilir. Yönetim kurulu ilk toplantısında, konuyu görüşerek uygulamaya koyar.

4.5.13- Kulüpte Tutulması Gereken defterler.

- a- Üye Kayıt Defteri
- b-Gelir Gider defteri
- c-Yönetim Kurulu Karar Defteri
- d-Demirbaş Eşya Defteri
- e-Genel Kurul Karar Defteri
- f-Gelen Giden Evrak Defteri
- g-Bütçe Kesin Hesap ve Bilanço Defteri

4.5.14-Mali Hükümler

Derneğin gelirleri şunlardır.

- a- Üye aidatları.
- b- Bağışlar ve yardımlar.
- c- Eğlence türünde tertiplenen organizasyonlardan elde edilen gelirler.
- d- Sportif temaslardan elde edilen gelirler.
- e- Düzenlenen piyango çekilişlerinden elde edilen gelirler.
- f- Dernek taşınmaz mallarından elde edilen gelirler, Dernek üyelerinden, üye aidatı aylık 500.- TL, yıllık 6.000.- TL alınır.

4.5.15 - Genel Hükümler

- a- Dernek amatördür.
- b- Dernek siyasetle uğraşmaz.
- c- Dernek binasında ve eklentilerinde içki içilmez, kumar oynanmaz ve derneğe sarhoş gelinmez.
- d- Derneğin bağlı bulunduğu üst teşekküllerce veya görevlendireceği yetkililerce her türlü muamele ve kayıtlarının kontrolü ile salahiyetlidir.

e- Dernek yönetimi kurulu üst teşekküllerden verilen emir ve kararları tatbik etmeye mecburdurlar.

f- Tüzükte selahiyet bulunmadığı hallerde, medeni kanun ve 2908 sayılı Dernekler Kanunu çerçevesinde hareket edilir.

4.5.16 - Derneğin Yasak ve İznine Bağlı Faaliyetleri.

a- Dernek tüzükte gösterilen amaç ve bu amacı, gerçekleştirmek, yapılacak çalışma biçimleri dışında faaliyette bulunamaz.

b- 2908 sayılı dernekler kanununun 5. maddesinde bulunan yasaklar doğrultusunda faaliyette bulunamaz.

c- Türk Silahlı Kuvvetleri ve kolluk kuvvetlerinin faaliyetleri ile ilgili çalışmalarda bulunamaz.

d- Dernek yöneticileri, derneği temsil ederken, tüzükte belirtilen amaç ve faaliyetler biçimine uymayan toplantı, gösteri ve yürüyüşlerine katılamazlar. Beyanlarda bulunamazlar ve mensuplarını bu yolda harekete teşvik edemezler.

e- Yönetim Kurulu 2908 sayılı dernekler Kanunu 44. maddesindeki mecburiyete uymak zorundadır.

4.5.17 - Derneğin Fehsi

Derneğin feshi iki şekilde olur;

a- Gene Kurul kararıyla,

b- Mahkeme kararıyla.

4.5.17.1 - Genel Kurul Kararıyla

Derneğin Genel Kurulu her zaman feshine karar verebilir. Feshine karar verebilmesi için tüzüğe göre genel kurula katılma hakkına sahip üyelerin en az üçte ikisinin toplantıya katılması şarttır. Bu çoğunluk elde edilmezse, genel kurul çağrı usulü ile yapılarak üyelere duyurulur. Toplantıda hazır bulunanların üçte iki çoğunluğu ile karar alınabilir. (İkinci toplantıda) Derneğin feshi beş gün içerisinde mahallin en büyük mülki amirliğine bildirilmesi gerekir.

4.5.17.2 - Mahkeme Kararı ile Feshi

2908 sayılı dernekler kanununun 50. maddesine istinaden feshedilebilir. Derneğin feshi halinde, derneğin her türlü para taşınmaz, mal ve hakları hazineyi maliyeye intikal eder. Bu tüzükte bulunmayan hükümler ile taşınmaz mal edinme hususları 2908 sayılı dernekler kanundaki hükümlere göre uygulanır.

5- DERNEĞİN KURUCULARI

Adı Soyadı : Adı Soyadı : Adı Soyadı :
(imza) (imza) (imza)

Adı Soyadı: Adı Soyadı: Adı Soyadı : Adı Soyadı:
(imza) (imza) (imza) (imza)

6 - TAAHHÜTNAME:

Kulübümüzün Beden Terbiyesi Teşkilatına tescil edilmesi halinde Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Teşkilatının kanun, tüzük, yönetmelik, sirküler, tebliğ ve emirlerine tamamen uyacağımızı, yönetmeliğin 7. maddesi uyarınca bölgemizdeki öncelikli spor dalları içinde bulunan, aşağıda belirtilen en az dalında faaliyette bulunacağımızı taahhüt, bütün bunlara ve kulüp tüzüğümüze ve yönetmeliğimize aykırı hareket ettiğimiz takdirde, kulübümüzün Beden Terbiyesi Teşkilatındaki tescilinin iptal olunmasını kabul ederiz.

.....Spor Kulübü

Başkan

İkinci Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

7- SPOR KULÜPLERİNE YARDIM YÖNETMELİĞİ

Madde 1- Bu yönetmeliğin amacı, 21/5/1986 Tarih ve 3289 sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün teşkilat ve görevleri hakkındaki kanun hükümlerine göre, tescil olan spor kulüplerinin amatör faaliyetler için genel müdürlükçe, yapılacak ayni ve nakdi yardımın dağıtılması, kullanılması ve denetlenmesine dair usul ve esasları düzenlemektedir.

8- SPOR KULÜPLERİNE YARDIM ŞEKİLLERİ:

Madde 5- Spor kulüplerine, sportif faaliyetlerini daha iyi bir şekilde yürütebilmelerini sağlamak gayesiyle;

a- Nakit,

b- Spor Malzemesi, araç gereç yardımı,

c- Tesis, lokal, spor kulüplerinin ortaklaşa kullanabilecekleri sosyal tesislerin yapımı,

d- Tesislerin bakım ve onarımı

e- Eğitim Faaliyetleri

f- Sağlık Faaliyetleri,

g- Sigortalama

h- Sosyal güvenlik faaliyetleri için genel müdürlük tarafından yardım yapılır.

9- YARDIMDAN FAYDALANAMAYACAK OLAN**KULÜPLER:**

Madde 6- Spor kulüplerinden;

a- Genel Müdürlükçe tescil yapılmayanlar,

b- Kayıt ve tescilleri silinenler,

c- Profesyonel şubesi olanlar,

d- Mahalli veya deplasmanlı liglere katılmayanlar, her türlü yardımdan.

e- Mahalli veya deplasmanlı lige katılma başvurusunda bulunup, sonradan çekilenler, iki yıl her türlü yardımdan.

f- Şike yapan beş yıl,

g- Saha kapatma cezası olanlar, bir yıl

h- Antrenörü olmayanlar, antrenörü bulunmadığı sürece, ayni ve nakdi yardımdan.

ı- İllerde 50, ilçelerde 25 sporcudan az olmamak şartıyla her yıl mayıs ayının 15'ine kadar genel müdürlükçe belirlenen adette sporcu olmayanlar, nakdi yardımdan,

i- Sporcu dışındaki üyesi illerde 100, ilçelerde 50'den az üyesi bulunanlar nakdi yardımdan, yararlanamazlar.

10- YARDIMDA ALINACAK BELGELER

Madde 12- Yardımın;

a- Nakdi yardımda, kulüp alındı makbuzu,

b- Ayni yardımlarda, kulüp mühür, yetkili imza ve kulüp antetli alındı yazısı,

c- Yetki belgesi ile yapılır.

11- GENÇLİK VE SPOR KULÜPLERİ YÖNETMELİĞİNİN SPOR KULÜPLERİNİ İLGİLENDİREN

MADDELERİ

Teşkilatta tescili bulunan ve yeniden tescil talebinde bulunacak spor kulüpleri, 2908 Sayılı Dernekler Kanununun 57. maddesine göre hazırlanarak 28 Temmuz 1985 Tarih ve 18825 Sayılı Resmi gazetede yayınlanan, bu yönetmeliğe durumlarını uydurmak zorundadırlar.

11.1 - Kulüplerin Yürütme Birimleri ve Genel Sekreter

Madde 22- Yürütme birimi, yönetim kurulunun uygulama kararları uyarınca, kulüp hizmet ve faaliyetlerinin yürütülmesini sağlamakla görevlidir. Yürütme birimi sorumlusu kulüp genel sekreteridir. Genel Sekreter ve Genel Sekretere bağlı yürütme biriminin görevleri, yönetim kurulu tarafından ücretle görevlendirilebilirler. Bu görevler, fahri olarak da yapılabilir. Bunların kulüp üyesi olması şart değildir. Genel Sekreter ile diğer yürütme görevlilerinin hizmet konularında, bilgi, tercüme ve uzmanlıkları ile kulüp camiasında ve çevresinde sevilip sayılan kişiler olmasına ve bu görevler için, ayırabilecekleri zamanlarının bulunmasına dikkat edilir.

11.2 - Kulüplerin Yürütme Biriminin Görevleri

Madde 23- Kulüplerin yürütme birimlerinde, kulüp hizmetlerinin gerektiği ve kulüp imkanlarının elverdiği oranda aşağıda ünvanları belirtilen, yürütme görevlilerinin ücretli vey fahri olarak ve yeter sayıda istihdamı yönetim kurulu tarafından sağlanır.

- a- Genel Sekreter,
- b- Kulüp Saymanı,
- c- Kulüp doktoru, yardımcısı, sağlık personeli.
- d- Tesis ve malzeme yöneticileri ve görevlileri,
- e- Spor Direktörü,
- f- Teknik yönetici ve öğreticiler,
- h- Kaptanlar.

Ancak, profesyonel futbol takımı bulunan kulüplerde, bu görevlilerden; Genel Sekreter, Kulüp Saymanı, Teknik Yönetici ve öğretici, Kulüp Masörü, teşhiz ve mazleme yöneticileri ile görevlilerin, ücretli olarak çalıştırılması şarttır.

11.3 - Profesyonel Futbol Takımı Kurulması ve Hizmetlerin Yürütülmesi

Madde 28- Profesyonel futbol takımı kurulması ve hizmetlerinin yürütülmesine ait esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a- Tescil taahhütleriyle faaliyetlerini üstlendikleri, spor dallarını saha, tesis ve malzeme gibi ortamı unsurlarının varlığını ve bunların geliştirilmesine maddi imkan sağlamak için, durumlarının profesyonel futbol yönetmeliği hükümlerine ve genel müdürlükçe, tesbit edilen özel şartlara uygun olduğunu belgelendiren spor kulüplerine, profesyonel futbol yönetmeliği esaslarına göre izin verilebilir.

b- Spor kulübünün münhasıla profesyonel hizmetlerinin yürütülmesi işi için, gerekli gelirleri temin amacıyla, kulübe ait lokal, lokanta, gayrimenkul ve tesislerin işletilmesi belirli bir ücret karşılığında veya gelirlerinden belli bir oranda kulübe pay verilmesi şartı ile, yönetim kurulunun teklifi ve genel kurulun olumlu kararı ile mutabık kalınacak bir süre için, müstecire veya Türk Ticaret Kanunu'na uygun olarak kurulan şirketlere yönetim kurulu tarafından verilebilir.

c- Profesyonel futbol takımının faaliyeti, kulübün amatörlüğüne tesir etmez.

11.4 - Kayıt ve Tescilin İptali

Madde 29- Tescil şartlarına ve taahhütlerine, hangi sebeble olursa olsun uymayan veya bu şartları yitiren, tüzel kişiliği sona eren kulüplerin ve şubelerinin kayıt ve tescilleri iptal edilir. Kayıt ve tescilleri iptal edilen kulüplerin Bakanlık ve Genel Müdürlükle organik bağları sona erer.

11.5 - Kulüplerin Üst Kuruluşları

Madde 31- Kulüplerin kaynak ve güçlerini birleştirmek, yardımlaşma, birlikte ortaklaşa kullanabilecekleri araç ve gereçlere sahip olmak, saha ve tesisleri kurmak ve kullanmak, birlikte sportif eğitim imkanları sağlamak ve öğreticiler istihdam etmek amacıyla federasyon ve konfederasyon kurabilirler. İllerde (İlçeler dahil) en az 15 kulüp bir federasyon kurabilir. Bir ilde (ilçede dahil) birden fazla federasyon kuramaz. Bir kulüp birden fazla federasyona üye olamaz. Bir ilde federasyon kurulamaması halinde birden fazla il bölgesel olarak federasyon kurabilir. En az 25 federasyon birleşerek bir konfederasyon kurabilirler. Teşkilata kayıt ve tescillerini yaptırmamış kulüplerin kurduğu federasyon ve konfederasyonlar bu hükmün dışındadır. Federasyon ve konfederasyon kuran spor kulüplerinin tüzel kişiliklerinin sona ermesi vey atescillerinin iptal edilmesi, federasyon ve konfederasyon kurulmasında kulüp veya federasyon sayısının, kanunda belirtilen sayının altına düşmesi hallerinde bu üst kuruluşların varlıkları sona erer.

Federasyon ve konfederasyonlar, tüzüklerin tüzel kişilik kazandıktan ve tüzel kişilikleri değişiklikten itibaren, her seçim sonunda yönetim kuruluna ve diğer kurullara, seçilen kişilerin ad ve soyadları ve adreslerini, seçimden itibaren bir ay içinde genel müdürlüğe bildirmek zorundadırlar. Federasyon ve konfederasyonların yönetici mensupları, disiplin işlemleriyle ilgili yönetmelik hükümlerine tabidirler. Federasyon ve konfederasyonlar, kuruluş amacı dışında faaliyette bulunamazlar. Teşkilatça yürütülen faaliyetlere, müdahale edemez ve milletlerarası spor teşekkülleriyle resmi bağlantı ve alaka kuramazlar. Spor kulüpleri, spor faaliyetlerinin yurt seviyesindeki sevk ve idaresinin en yüksek mercii olan 3289 Sayılı Beden Terbiyesi Kanunu 7. Maddesine göre spor neveleri itibarıyla genel müdürlük

bünyesinde kurulan spor federasyonlarına, tescil taahhütleri gereği faaliyet gösterdikleri spor dalları itibarıyla, teknik ve idari yönden bağlıdırlar.

11.6 - Profesyonel Takımı Bulunan Kulüplerin Gelir ve Giderleri

Madde 38- Profesyonel takımı bulunan kulüplerin profesyonel futbol faaliyetleri ile ilgili her türlü gelir ve giderleri genel bilançonun ayrı bir bölümünde bir fon ve hesapta toplanır. Genel kurulda yönetim kurulunun profesyonel futbol faaliyeti ile bu fon ve hesap dolayısıyla ibrası, genel faaliyetten ayrı olarak yapılır. Profesyonel takımı bulunan kulüplere yapılacak bağış ve yardımlar ile borçlanmalara ait yönetim kurulu kararının 50.000 TL'sini aşanlar, bağış ve yardımın yapıldığı borçlanmaya ait kararın alındığı tarihten itibaren 50.000 TL.'yi aşan bağış ve yardımları alan veya 50.000 TL. sini aşan borçlanma kararı veren kulüpler tarafından bir ay içinde genel müdürölge bildirilir.

12 - BEDEN TERBİYESİ ve SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN TEŞKİLAT ve GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

Spor Kulüpleri: Madde 20- Spor Kulüpleri, dernekler kanununa göre teşekkül eder ve tescil ile Beden Terbiyesi ve Spor Teşkilatına dahil olurlar. Beden Terbiyesi ve Spor Teşkilatınca tescil edilmiş kulüpler, federasyonlar tarafından tertiplenen veya bunların denetimi altında yapılan müsabakalara katılamazlar. Tescil olunmuşmamış kulüpler adına lisans verilemez. Spor kulüpleri faaliyet gösterdikleri dallarda antrenör tutmaya mecburdurlar. Tescile ilişkin esas ve usüller yönetmelikle belirlenir.

12.1-Profesyonel Spor Madde 24- Profesyonel dalları: Beden Terbiyesi ve Genel Müdürlüğü'nün Merkez Danışma Kurulunun da

görüşünü almak suretiyle yapacağı teklif üzerine Spor Bakanlığı tarafından belirlenir. Profesyonel spor dallarının teşkili, ilgili federasyonlarıyla ağılantıları, idari tüzükle düzenlenir. Spor kulüpleri, profesyonel takımları Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine göre, kuracakları veya kurulmuş olan şirketlere devredebilirler veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebilirler.

12.2 - Tesis Yapma Mükellefiyeti

Madde 26- Memur ve işçi sayısı 500'den fazla olan kuruluşlar ve fabrikalar öncelikle kendi personeline, Beden Eğitim ve Spor yaptırmak için ilgili yönetmeliğinde belirttiği esaslarına göre spor tesisleri yapmaya ve antrenör tutmaya mecburdurlar. Yönetmeliğinde belirtilen süre içinde gerekli spor tesislerini inşa etmeyen ve antrenör tutmayan, fabrika ve kuruluşlar sürenin bitiminde ve müteakip her yıl, tebliğ tarihinde çalıştırdıkları her işçi ve memur için, o tarihte yürürlükte olan bürüt asgari ücretin, biri tutarındaki bir cezayı en geç bir ay içinde ödemek zorundadırlar. Bu süre içinde ödenmeyen cezalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usülü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil olunur. Tahsil olunan bu paralar her ay veya üç ayda bir Türk Sporunu Teşvik Fonuna intikal ettirilir. Belediyeler şehir planlarını hazırlarken, spor tesislerine tahsis edecekleri yerlerin tesbitinde, il veya ilçe danışma kurulu ile Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün görüş ve teklifini esas alırlar. Nazım imar planlarında, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün muvafakatı olmaksızın, spor tesisleriyle ilgili kısımları üzerinde değişiklik yapamazlar. Toplu konutlar, organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri, eğitim kurumları ile fabrika projelerine spor alanı ve tesisi konulması zorunludur (2, 19).

3. BÖLÜM

1- ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma 2908 Sayılı Dernekler Kanunu'na göre kuruluşunu gerçekleştiren ve aynı kanun gereğince, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğüne kayıt ve tescillerini yaptıran, spor kulüplerinin, kuruluş, yönetici, sporcu, antrenör, tesis sportif çalışmalar arasında genel bir değerlendirme yapmaktır. Nufusumuzun % 25'inin 16-24 yaş kesiminin oluşturduğunu düşünecek olursak bu gençliğe spor kulüpleri yoluyla, spor dallarına yönlendirilmeleri önemli bir konudur. Spor kulüplerinin Türk sporuna en iyi katkıyı verebilmeleri için, bazı faktörlerin gerekliliği bilinmektedir. Bu sebeple aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

1- Spor kulüpleri arasında kuruluş ve yıllara göre dağılımları farklıdır?

2- Sporcu, antrenör, tesis yönünden değişiklik var mıdır?

3- Tesis ve spor lokallerini kurabilmişler midir?

4- Spor kulüplerinde faaliyet gösteren sporcuların, yetişme ve başarı durumları nelerdir?

5- Sporcularına hangi ölçülerde yardım yapabilmektedirler?

6- Antrenör başına düşen sporcu sayıları bakımından farklı mıdır?

Hangi branşlarda faaliyet göstermektedirler?

7 - Sportif faaliyetleri arasından neden futbola ağırlık vermektedirler?

8- Kulüp okul işbirliğini sağlayabilmişler midir?

9- Gelirlerini hangi kaynaklardan sağlamaktadırlar?

10- Tesis, yönetici, antrenör, üye, sporcu ve faaliyet alanlarında farklılık var mıdır?

11- Devlet yardımı kulüplere aynı oranda yansıtmaktamıdır?

2- ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Elde edilen veriler değerlendirilerek, mevcut ve olması gerekenler, hakkında görüşlere yer verilerek, spor kulüplerinin önemi, sporcu, üyeler, okul kulüp ilişkileri, antrenör, eğitim ve faaliyet düzeyleri ile ilgili ilişkilerini bulgularla ortaya koyarak, yürümeyen ve eksik yönlerini göstererek bu problemlerinin çözülmesi açısından, sağlayacağı katkının önemi büyüktür.

3- VARSAYIMLAR

Bu araştırmanın planlanıp yürütülmesinde, bulguların yorumlanmasında, aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir.

1- Seçilen örnekler araştırmanın evrenini temsil eden, nitelikte olduğu varsayılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının, hizmet eder düzeyde belirlenmesinde, uzman görüşleri yeterli kabul edilmiştir.

2- Araştırmaya katılan deneklerin ankete ve görüşmelere objektif ve tarafsız cevap verecekleri kabul edilmiştir.

4- SINIRLILIKLAR

Bu araştırma; Konya ili sınırları içerisinde bulunan, spor kulüpleri ile sınırlıdır. 1990-1991 sportif yarışmalarda, Konya ilinde faaliyet gösteren toplam 105 spor kulübünden 50 spor kulübünün gösterdiği faaliyet alanı, tesis durumu sporcu, antrenör sayısı, yönetici, kulüp okul ilişkileri ve eğitim düzeyleri yönünden, kulüp yöneticilerinin verecekleri cevaplarla sınırlıdır.

5- MATERYAL VE YÖNTEM

5.1 - Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modeli ile yürütülmüştür. Konu ile ilgili literatür taranarak teorik bilgiler verilmiştir. Bu araştırma Konya ili sınırları içinde faaliyet gösteren spor kulüplerinin, kulüp yöneticilerin üzerinde, spor kulüplerinin içinde bulunduğu mevcut görünüş ve faaliyetlerini yansıtmak için, anket tekniği ile görüşme yöntemi uygulanmıştır. Anket ve görüşme yoluyla elde edilen veriler frekans tekniğine göre değerlendirilmiş ve araştırmanın amacını oluşturan sorulara cevap aranmıştır.

5.2- Evren

Bu araştırmanın evreni Konya ili sınırları içinde 1990-1991 yılı sportif faaliyetlere katılan, spor kulüplerinin, kulüp başkanı ve yöneticilerini, sporcu, antrenör, spor tesisleri, kulüp, okul ilişkileri, sporculara yardım şekilleri ve faaliyet alanlarını kapsamı içerisine almaktadır.

5.3 - Örneklem

Bu araştırmanın örneklemini ise; Konya ili sınırları içinde Beden Terbiye ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde organize edilen 1990-1991 sportif yarışmalara katılan toplam 105 spor kulübünden 50 spor kulübünün, toplam 378 yöneticisinden oluşmuştur. Bu yöneticilerin dağılımı, 21 müessese kulübünde 204 yönetici, 9 ilçe kulübünde 50 yönetici, 13 semt-mahalle kulübünde 114, 7 bucak-köy kulübünde ise 10 yöneticiyle görüşme yapılarak, araştırmada örneklem grubu oluşturulmuştur.

5.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verilerinin toplanması şu şekilde yapılmıştır. Öncelikle araştırmanın problemine ilişkin mevcut bilgiler, ilgili literatürlerin taranmasıyla düzenli, sistematik bir şekilde verilmiş, böylece konuyla ilgili

teorik bilgiler oluşturulmuştur. Daha sonra Kulüplerde spor faaliyetlerine dönük çalışmaları sırasında, içinde buldukları şartları kapsamı düşünölen araştırmanın değeriendirilmesi, araştırma teknikleri ve istatistik bilgilerden faydalanılmıştır. Araştırmanın yapıldığı spor kulüpleri için, kulüp yöneticileriyle görüşölerek, konular hakkında bilgi toplanılmıştır. Daha sonra kulüplerin içinde buldukları durumları ile ilgili görünüşlerini, ilgilendikleri alanlarda uzmanların görüşlerini de alınarak ve Ankara'da 1986 yılında yapılmış olan araştırmanın anket sorularından da faydalanılarak, çoktan seçmeli, açık uçlu evet - hayır olarak 40 soruyu kapsayan anket düzenlenmiştir (Ek: 11). Anketler araştırmacı tarafından kulüp başkan ve yöneticilerine elden verilerek tekrar elden toplanmıştır. Anketler toplandıktan sonra elde edilen veriler hazırlanan bilgi formlarına işlenmiş ve değeriendirilmiştir. İstatistiklerin analizi anket soru cevaplarının frekans ve yüzdeleri tablolarda gösterilmiştir.

6- BULGULAR

Araştırmanın bulgularını, Konya ilinde bulunan 50 spor kulübüne ait, kuruluş, yönetici, tesis, antrenör, sporcu ve diğeri faaliyetlerine ilişkin bilgileri kapsamaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular, Ankara'daki araştırma bulgularıyla tartışma sonuç bölümünde karşılaştırılacaktır. Araştırmaya katılan kulüplerin kuruluş yıllarına göre dağılımı, tablo 1'de verilmiştir. T-1'de göröldüğü gibi kulüplerin %28'i 1981-1985 yılları arasında kurularak, diğeri yıllar arasındaki kurulan sayılardan farklılık göstermektedir. Bu nedenle bu aralık en çok kurulan kulüp sayısına sahip olmaktadır. Bu aralık dağılım düzenini bozmaktadır. Bu belirgin özellik Ankara araştırmasında da ortaya konulmuştur. Bunun nedeni (1981-1985 ve 1986-1990) yılları arasındaki

artışı 1983 yılında, Dernekler Kanunu'nun yeniden düzenlenerek, Gençlik ve Spor kulüpleri yönetmeliğinin 1985 yılında yürürlüğe girmesiyle spor kulüplerinin kurulmasına, getirilen kolaylık ve avantajlara bağlayabiliriz. Bu görüş Ankara araştırmasında da verilmiştir. Araştırmaya katılan kulüplerin 21'i müessese, 29'u Gençlik ve Spor kulübüdür. Kulüpler arasındaki farkı daha da belirgin hale getirebilmek için Gençlik ve Spor kulüplerini, ilçe, semt-mahalle, bucak-köy merkezlerine göre ayırarak gruplandırılmıştır.

Tablo - 1

Spor Kulüplerinin kuruluş yıllarına göre dağılımı

YILLAR	KULÜP SAYISI	%
1950 VE ÖNCESİ	1	2
1951-1955	2	4
1956-1960	3	6
1961-1965	3	6
1966-1970	6	12
1971-1975	3	6
1976-1980	5	10
1981-1985	14	28
1986-1990	10	20
1991+	3	6
TOPLAM	50	100

Tablo 2

Spor Kulüplerinin Kuruluş Şekline Göre İl-İlçe Bucak-Köy Merkezine Dağılımı

Kulüplerin Bulunduğu yer Merkezi					
Kuruluş Şekli	il	ilçe	köy Bucak	Topla m	%'si
Gençlik ve Spor Kulübü	17	5	7	29	58
Müessese kurum) Spor Kulübü	17	4	-	21	42
İhtisas Spor Kulübü	-	-	-	-	-
Askeri Güç Spor Kulübü	-	-	-	-	-
TOPLAM	34	9	7	50	100
%	68	18	14	100	

Tablo 2'de faaliyet gösteren spor kulüplerinin kuruluş şekline göre, il, ilçe, bucak-köy merkezlerine göre dağılımı verilmiştir. Tabloya göre 34 spor kulübü il merkezine tesadüf etmiş, bunların 17'si müessese, 17'si Gençlik ve Spor kulübü (semt mahalle) olarak alınmıştır. 50 spor kulübünün dağılımındaki % oranı 68'dir. İlçe merkezlerine göre gruplandırılacak olursak toplam 9 kulüpten 5'i Gençlik ve Spor kulübü, 4'ü müessese kulübüdür. 50 spor kulübünün içindeki % oranı 18'dir. Kuruluş merkezlerine göre bucak-köy kulüplerinin toplam 7 olarak bulunmuştur. % lik oranı 14 olarak bulunmuştur. Kuruluş şekline göre Gençlik ve Spor kulüplerinin % lik oranı

Tablo 3
Faaliyet gösteren Spor dallarına Göre Kulüplerin Dağılımı

Spor Dalları	Kulüpler				Toplam	Faaliyet % si
	Müessese	İlçe	Semt Mahalle	Bucak Köy		
Atıcılık ve Av.	1	-	-	-	1	2
Atletizm	1	1	-	-	2	4
Basketbol	10	-	-	-	10	20
Binicilik	-	-	-	-	-	-
Bisiklet	3	-	-	-	3	6
Boks	1	-	-	-	1	2
Cimnastik	-	-	-	-	-	-
Dağcılık	1	-	-	-	1	2
Eskrim	-	-	-	-	-	-
Futbol	20	8	12	7	47	94
Güreş	3	2	-	-	5	10
Halter	1	-	-	-	1	2
Hentbol	1	-	-	-	1	2
Judo- Karete	-	-	-	-	-	-
Kayak	-	-	-	-	-	-
Kürek	-	-	-	-	-	-
Masa Tenisi	4	-	-	-	4	8
Su Topu	1	-	-	-	1	2
Taekwon-do	2	-	-	-	2	4
Tenis	1	-	-	-	1	2
Okçuluk	-	-	-	-	-	-
Voleybol	8	1	-	-	9	18
Yelken	-	-	-	-	-	-
Yüzme	1	-	-	-	1	2

58, müessese kulüplerinin genel toplam içindeki oranı ise % 42 olarak belirlenmiştir.

Tablo 3'de faaliyet gösterilen spor dallarına göre spor kulüplerinin dağılımı verilmiştir. Müessese kulüpleri 16 değişik branşta faaliyet göstermektedirler. En fazla faaliyet gösterilen branşlara göre ilk üç sıralamayı verecek olursak 1 futbol, 2 basketbol, 3 voleybol olarak görülmektedir. Atıcılık, boks, dağcılık, halter, hentbol, sutopu, tenis, yüzme ise tek branşlarda temsil edilmektedir. Binicilik, Cimlastik, judo-karate, kayak, kürek, okçuluk, yelken branşlarında ise faaliyet gösterilmemektedir.

Tablo 4'de spor dallarına göre lisanslı sporcu dağılımları verilmiştir. Spor kulüplerinde lisanslı olarak 2901 erkek, 176 bayan sporcu olmak üzere toplam 3077 sporcu bulunduğu belirlenmiştir. Tablo 4'e göre ilk üç sıra şöyle görülmektedir. 1 Futbolcular % 48.03, 2. basketbolcular % 16.50, 3. güreşçiler % 11.69, olarak bulunmuştur. Atıcılık ve avcılık 1 sporcu ile en düşük değeri göstermektedir. Cimlastik, judo-karate, kayak, kürek, okçuluk, yelken branşlarında lisanslı sporcu olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 5'de spor dallarına göre 1991 yılında lisanslı faal olan ve olmayan sporcuların dağılımları verilmiştir. Kulüplerde mevcut olan lisanslı sporcu sayısının, faal sporcu sayısını vermediği bulunmuştur. Böylece kulüplerde lisanslı olduğu halde, çeşitli nedenlerle faal sporcu olamamaktadırlar. Araştırmaya katılan spor kulüplerinde 1991 yılı itibariyle 2060 faal erkek sporcu, 841 faal olmayan erkek sporcu, 121 faal olan bayan sporcu, 55 faal olmayan bayan sporcu olduğu bulunmuştur. Buna göre 1991 yılında faal sporcu sayısının % 94.28'inin erkek sporcular, % 3.93'ünü bayan sporcular oluşturmaktadırlar. Sporcuların % 70.88'i faal durumda, % 29.12'si faal durumda değildirler. Sporcuların faal olmamalarının sebebi ise öğrenci

Tablo 4.
Spor Dallarna G6re Lisanslı Sporcu Dağılımı Dağılımı

Spor Dalları	Sporcu Sayıları			% si
	Erkek	Bayan	Toplam	
Atıcılık ve Av.	1	-	1	0.032
Atletizm	45	23	68	2.2
Basketbol	453	55	508	16.5
Binicilik	-	-	-	-
Bisiklet	65	-	65	2.11
Boks	12	-	12	0.38
Cimnastik	-	-	-	-
Dağcılık	5	-	5	0.16
Eskrim	1478	-	-	-
Futbol	360	-	1478	48.03
Güreş	15	-	360	11.69
Halter	26	-	15	0.048
Hentbol	-	-	26	0.84
Judo- Karete	-	-	-	-
Kayak	-	-	-	-
Kürek	-	-	-	-
Masa Tenisi	45	13	58	1.88
Su Topu	15	-	15	0.48
Taekwon-do	120	30	150	4.87
Tenis	25	6	31	1
Okçuluk	-	-	-	-
Voleybol	218	49	267	8.87
Yelken	-	-	-	-
Yüzme	18	-	18	0.58
Toplam	2901	176	3077	100
%	94.28	5.72	100	

Tablo-5.

Spor Dallarna göre 1991 Yılında Lisanslı Faal Olan ve Olmayan Sporcu Sayılarının Dağılımları

Spor dalları	Sporcu sayıları								
	ERKEK			BAYAN			TOPLAM		
	Faal		Toplam	Faal		Toplam	Faal		Toplam
	Olan	Olmayan		Olan	Olmayan		Olan	Olmayan	
Atletizm ve Av.	1	-	1	-	-	-	1	-	1
Badminton	35	10	45	17	16	23	52	16	58
Basketbol	288	165	453	25	30	55	313	195	508
Boks	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yüzme	55	10	65	-	-	-	55	10	65
Çuval	12	-	12	-	-	-	12	-	12
Yürüyüş	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atletizm	5	-	5	-	-	-	5	-	5
Atletizm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atletizm	1043	435	1478	-	-	-	1043	435	1478
Atletizm	210	150	360	-	-	-	210	150	360
Atletizm	15	-	15	-	-	-	15	-	15
Atletizm	26	-	26	-	-	-	26	-	26
Atletizm- Karete	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atletizm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atletizm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atletizm	30	15	45	11	2	13	41	17	58
Atletizm	15	-	15	-	-	-	15	-	15
Atletizm	80	40	120	18	12	30	98	52	150
Atletizm	25	-	25	-	6	-	31	-	31
Atletizm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atletizm	202	16	218	44	5	49	246	21	267
Atletizm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atletizm	18	-	18	-	-	-	18	-	18
Atletizm	2060	841	2901	121	55	176	2181	896	3077
	66.94	27.33	94.28	3.93	1.78	5.71	70.88	29.12	100

olanların üniversiteye hazırlanmaları nedeniyle spora ara vermeleriyle birlikte, diğerlerinin kulüp yönetimi ve antrenörleriyle anlaşamamaları sebebiyle sporu bırakmalarından kaynaklanmaktadı. Binicilik, cimlastik, eskrim, judo-karate, kayak, kürek, okçuluk, yelken branşlarında lisanslı sporcu olmadığı anlaşılmaktadır. Ençok sporcu sayısına göre 3 sırayı verecek olursak, futbol 1478 sporcu ile ilk sırayı alırken, basketbol 508 sporcu, güreş 360 sporcuyla sırayı takip etmektedirler. Atıcılık ve avcılıkta 1 sporcu görülmektedir. Ankara araştırmasında ise % 40.34 faal erkek, % 14.71 faal olmayan erkek sporcu, % 37.7 faal olan bayan sporcu, % 15.7 faal olmayan bayan sporcu bulunmuştur. Konya'da faal olan ve olmayan bayan sporcu Ankara'ya göre çok düşük olarak görülmektedir.

Sosyal bir müessese olarak topluma hizmet veren spor kulüpleri, sporcularına bir takım imkanlar sağlamaktadırlar. Bu imkanların birisi sporculara yapılan yardımlardır. Spor kulüplerinde spor yapmak isteyenlerin amaçlarından birisi de spor kulüplerinin yaptığı bu yardımlardan faydalanabilmektir. Araştırmaya katılan spor küleplerinde, sporculara 4 tip yardım yapıldığı görülmektedir. Buna göre en fazla yardımı, sporcu olan öğrencilerin almasına karşın, bu yardımı, sporcu olan öğrencilerin almasına karşın, bu yardımı yapan kulüplerden en fazla müessese kulüplerinin olduğunu söyleyebiliriz. Toplam yapılan yardımların genelinde öğrencilere 38 kulüp yaparken, bir işte çalışmayan sporculara 34 kulüp, başarılı sporculara 19 kulüp, bütün sporcularına ise toplam 8 kulüp yardım vermektedirler. Müessese kulüplerinin 15'i öğrencilere yardım yaparken, bir işte çalışmayan sporculara ise 20 kulüp, başarılı sporculara 7 müessesese kulübü, bütün sporcularına da 6 müessesese kulübü yardım yapmaktadır. Kulüplerin % 14

Tablo- 6

Sporculara yapılan Yardım Şeklini, Bu Yardımların Kimlere Yapıldıklarını ve Hangi Kulüplerin Yaptığını Gösterir Tablo.

Yardım Şekli		Aylık maaş	Ulaşım Gideri	Gıda Yard.	Spor Malz.	Toplam	%
Kimlere yapıldığı	Kulüpler						
ÖĞRENCİLERE	Müessese	-	5	3	7	15	30
	İlçe	-	3	2	3	8	16
	Semt-Mah	-	4	-	8	12	24
	Bucak-Köy	-	-	-	3	3	6
	Toplam	-	12	5	21	38	76
BİR İŞTE ÇALIŞMAYANLARA	Müessese	4	7	5	4	20	40
	İlçe	1	3	-	3	7	14
	Semt-Mah	-	4	-	2	6	12
	Bucak-Köy	-	-	-	1	1	2
	Toplam	5	14	5	10	34	68
BAŞARILI SPORCULARA	Müessese	2	3	-	2	7	14
	İlçe	-	4	2	3	9	18
	Semt-Mah.	-	-	-	2	2	4
	Bucak-Köy	-	-	-	1	1	2
	Toplam	2	7	2	8	19	38
BÜTÜN SPORCULARA	Müessese	-	3	-	3	6	12
	İlçe	-	-	-	2	2	4
	Semt-Mah.	-	-	-	-	-	-
	Bucak-Köy	-	-	-	-	-	-
	Toplam	-	3	-	5	8	16
YARDIM YAPAN KULÜP SAYISI		14	36	12	44		
%		14	72	24	88		
TOPLAM KULÜP SAYISI		50	50	50	50		

aylık maaş yardımı, % 72'si ulaşım giderleri, % 24'ü gıda yardımı, % 88'i spor malzeme yardımı yaptıkları belirlenmiştir.

Tablo 7

Gelir Kaynaklarına Göre kulüplerin Dağılımı

Gelir kaynakları	Spor kulüpleri				Toplam	%
	Mües sese	ilçe	semt Mah.	Bucak Köy		
Müesseseden	16	4	-	-	20	40
Bağışlardan	7	3	8	5	23	46
Organize edilen faa.	4	2	-	-	6	12
Sporcu Transferinden	2	-	6	-	8	16
Üye Aidatlarından	13	4	3	2	22	44
Kulüp Başkanının Kendi Parasından	-	1	3	5	9	18

Tablo 7'de gelir kaynaklarına göre kulüplerin dağılımları verilmiştir. Spor kulüpleri varlıklarını sürdürebilmek için, çeşitli yerlerden gelir sağlarlar. 6 ayrı değişik kaynaktan gelir sağlayan kulüplerin durumları şu şekilde belirlenmiştir. Müesese kulüplerinin tamamına yakını 1. planda kendi müesseseselerinden gelir sağlarken, müesseseselerinden toplam 20 kulüp, bağışlardan 23 kulüp, organize edilen faaliyetlerden 6 kulüp, sporcu transferlerinden 9 kulüp üye aidatlarından 22 kulüp, kulüp başkanın kendi parasından 9 kulüp yardım görmekte-dirler. Tablo'da dikkati çeken başka bir husus da semt-mahalle ve bucak köy kulüplerinden toplam 8 kulüp, kulüp başkanının kendi parasından gelir sağlamaktadır. Kulüpler gelirlerinin % 40'nı müesseseselerinden, % 46'sını bağışlardan, % 12'sini organize edilen faaliyetlerden, % 16'sını sporcu transferlerinden, %44'ünü üye aidatlarından,

% 18'ini kulüp başkanının kendi parasından karşılamaktadırlar. Bu durumda diğer kulüplere oranla, müessese kulüpleri gelir elde etmede avantajlı durumdadırlar.

Tablo 8

Spor kulüplerinin Gelirlerine Göre Dağılımları

Gelirler (Milyon)	Spor Kulüpleri				Toplam	%
	Müessse	ilçe	Semt Mah.	Bucak Köy		
1-5	-	-	2	1	3	6
6-10	-	-	3	1	4	8
11-15	1	2	4	3	10	20
16-20	5	4	3	2	14	28
21-25	4	3	1	-	8	16
26-30	7	-	-	-	7	14
31-35	1	-	-	-	1	2
36-40	-	-	-	-	-	-
41-45	-	-	-	-	-	-
46-50	-	-	-	-	-	-
51+-	1	-	-	-	1	2
Toplam	21	9	13	7	50	100

Tablo 8'de kulüplerin gelirlerine göre dağılımları verilmiştir. Bu kulüpler gelirleri oranında hizmet vermektedirler. Kulüplerin % 28'i gelirini 16-20 milyon. % 20'si 11-15 milyon, % 16'sı 21-25 milyon, % 14'ü 26-30 milyon, % 8'i 6-10 milyon, % 6'sı 1-5 milyon ve % 2'si de 51 milyonun üzerinde olduğu bulunmuştur. % 28 oluşturan 16-20 milyon arasındaki gelire en çok müessese kulüpleri sahiptir. En düşük gelire ise 1-5 milyon arasında semt mahalle

kulüpleri sahiptirler. En yüksek gelire ise milyon ve daha yukarı gelirle % 2 ile müessesese kulüplerinin sahip olduğu belirlenmiştir. Kulüplerinin gelir kaynaklarının yetersiz olması nedeniyle, bütçelerinde, araştırmamızda gelirlerinin giderlerinden daha düşük olduğu görülmüş, birçok kulübün borç altında olduğu bulunmuştur.

Tablo - 9

Kulüplerin Üye Aidatlarına Göre Dağılımı

Üye Aidatları	Spor Kulüpleri				Toplam	%
	Müessesese	İlçe	Semt Mah.	Bucak Köy		
Alabilenler	13	4	3	2	22	44
Alamayanlar	8	5	10	5	28	56
Toplam	21	9	13	7	50	100

Tablo 9'da spor kulüplerinin üye aidatlarına göre dağılımları verilmiştir. Gelişmiş ve sporda başarıya ulaşmış ülkelerdeki spor kulüplerinin en fazla gelir sağladığı kanaklarından biri de üyelerinden alınan aidatlardır. Düzenli bir şekilde alınan üye aidatları kulüpler için önemli bir gelir kaynağı olacaktır. Araştırmaya katılan kulüplerin % 44'ü aidatlarını alırken % 56'sı alamamaktadırlar. 21 müessesese kulübünden 13'ü alırken 8'i alamıyor, 9 ilçe kulübünden 4'ü alırken 5'i alamıyor, semt-mahalle kulübünden 3'ü alırken 10'u alamıyor, 7 bucak-köy kulübünden 2'si alırken 5'i üye aidatlarını alamamaktadırlar. Çoğunlukla üye aidatlarını alabilen müessesese çalışanlarının kulübe üye olmaları ve her ay bu üye maaşlarından belli bir miktar paranın kesilmesi gibi bir mekanizmanın var olmasıdır. Semt-

mahalle, ilçe ve bucak-köy kulüplerinde ise rastgele kişiler üye yapılmakta ve müessese kulüplerindeki sistem olmadığı için üye aidatlarının toplanması mümkün olmamaktadır.

Tablo - 10

Spor kulüplerinin kendilerine ait tesislerinin dağılımı

Kulüplerin Spor Tesisleri (maddi-Mali)	Spor Klüpleri				Toplam	%
	Müessesese	İlçe	Semt Mah.	Bucak Köy		
Spor Salonu	1	1	-	-	2	4
Futbol sahası	7	3	-	3	13	26
Soyunma Odası	7	3	-	1	11	22
Basketbol Sahası	4	1	-	-	5	10
Voleybol Sahası	5	1	-	-	6	12
Toplam	24	9	-	4	37	74
Kulüp Sayısı	21	9	13	7	50	

Tablo 10'da spor kulüplerinin kendilerine ait tesislerinin dağılımı verilmiştir. Türk toplumuna istenilen düzeyde ve sayıca spor yaptırabilmenin temel şartlarından biri de, spor tesislerinin varolmasıdır. Tabloya göre müessese ilçe, köy-bucak kulüpleri dışında, semt-mahalle kulüplerinin kendilerine ait tesisi olmadığı anlaşılmaktadır. Tesislerin dağılımları ise, % 4 Spor salonu, % 26 futbol sahası, % 22 soyunma odası, % 10 açık hava basketbol sahası, % 12 açık hava voleybol sahası olarak bulunmuştur. Semt-mahalle kulüplerinin kendilerine ait tesisi olmadığı için bu kulüpler, Beden Terbiyesi İl Müdürlüğü bünyesindeki tesislerden faydalanmaktadırlar. Aynı şekilde köy

ve bucak kulüplerinin de tesis sıkıntısı çektikleri belirlenmiştir. Müessesese ve ilçe kulüplerinin ise 5 ayrı spor tesisine sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca 500 ve daha yukarı personel çalıştıran kamu kuruluşlarının, spor tesisi yapma zorunluluğu bu kuruluşları futbol sahası yapmaya yöneltmiştir.

Tablo - 11

Spor kulüplerinin lokal durumlarına göre dağılımları

Lokal	Spor Kulüpleri				Toplam	%
	Müesse se	İlçe	Semt Mah.	Bucak Köy		
Lokali Olanlar	9	3	2	1	15	30
Lokali Olmayanlar	12	6	11	6	35	70
Toplam kulüp sayısı	21	9	13	7	50	100

Tablo 11'de kulüplerin lokal dağılımları verilmiştir. Tabloda görüldüğü gibi kulüplerin % 30'u bir lokale sahip olduğu halde, % 70'inin lokali bulunmamaktadır. Müessesese kulüplerinin 9, ilçe kulüplerinin 3, semt-mahalle kulüplerinin 2, bucak-köy kulüplerinin 1 lokale sahip oldukları anlaşılmaktadır. Kulüpler için önemli bir tesis olan lokalin, müessesese kulüplerinde daha yaygın olduğu görülmektedir. Araştırmadan da anlaşıldığı gibi kulüpler lokal problemlerini çözememiş ve bu tesislerin yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Tablo - 12

Spor kulüplerinin yönetici birimlerinin öğrenim durumlarına göre dağılımı.

Bitirdikleri Okul	Yönetici sayısı	%
İlkokul	35	9
Ortaokul	31	8
Lise ve Dengi	102	26
Üniversite ve dengi	130	33
Bilinmeyen	96	24
Toplam	394	100

Tablo 12'de kulüplerin yönetici sayılarının öğrenim durumlarının dağılımı verilmiştir. Kulüplerin çağdaş spor yuvaları haline gelebilmeleri için buralarda yer alan yönetici, teknik elemanların ve sporcuların her konuda iyi eğitim ve öğrenim görmeleri zorunludur. Spor Kulübü yöneticilerinin iyi bir eğitim ve öğrenimden geçmiş olmaları, spor konusunda bilgili olmaları ile kulüp için faal çalışmaları, kulübün istenilen düzeyde hizmet vermesini olumlu yönde geliştirecektir. Araştırmaya katılan 394 yönetici olmasına rağmen bunlardan 148'inin faal olarak çalıştıkları görülmüştür. Yöneticilerin öğrenim durumlarına göre: %9'u ortaokul, % 26 lise ve dengi, % 33 üniversite ve dengi, % 24'ü ise bilinmeyen olarak bulunmuştur. Tablodan da anlaşıldığı gibi üniversite ve dengi okullardan mezun yöneticilerin çoğunlukta olduğu belirlenmiştir.

Tablo - 13

Spor kulüplerinin bağlı oldukları kanun ve yönetmelikleri bilen kulüp yönetici sayılarının dağılımı.

Kulüp Yöneticilerinin Bildiği Kanun ve Yönetmelikler	Spor Kulüpleri					
	Mües sese	İlçe	Semt Mah.	Bucak köy	Toplam	%
2908 Sayılı Dernekler Kanunu	14	4	6	2	26	52
3289 Sayılı Spor Yasası	2	1	2	1	6	12
Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönt.	4	3	3	2	12	24
Hiçbirini Bilmeyenler	1	1	2	2	6	12
Toplam	21	9	13	7	50	100
%	42	18	26	14	100	

Tablo 13'de kulüplerin bağlı oldukları kanun ve yönetmelikleri bilen yönetici sayılarının dağılımları verilmiştir. Tablo her kulüpten birer yöneticinin durumuna göre düzenlenmiştir. Spor kulüplerinin daha iyi yönetilebilmesi, yönetim kurulu ve denetim kurulu sistemlerinin iyi işletilmesi, sağlıklı bulunan kanun ve yönetmeliklerin yöneticilerin iyi

bilmesine bağlıdır. Araştırmaya katılan spor kulüplerinin yönetim kurulu toplantılarının durumu şu şekildedir. 23 kulüp 15 günde bir, 6 kulüp haftada bir, 12 kulüp ayda bir, 4 kulüp te üç ayda bir toplanarak kulübün denetlenmesini üstlenen denetleme kurulları ise 17 kulüpte zamanında toplanırken 33 kulüpte toplanamamaktadır. Toplantılarla işlerliklerini sürdüren, yönetim ve denetim kurulları bu sonuçlara göre işlerliklerini etkili olarak yapabildiklerini söyleyemeyiz. Tabloya göre; % 52, Dernekler kanunu, % 12, 3289 Sayılı Spor Kanunu, % 24, Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği, %12'si de hiçbir yönetmeliği ve kanunu incelememiş durumda olduklarını göstermektedir. İlgili yasaları bilenlerin çoğunluğu müessese kulüp yöneticileri oluşturmaktadır.

Tablo 14'de spor dallarına göre antrenörlerin öğrenim durumları, sporcu sayısı ve antrenör başına düşen sporcu sayıları verilmiştir. Kulüplerde sporcu kaynağının zenginleştirilmesinde ve sporcuların başarı grafiklerinin yükselmesinde en büyük etken eğitimidir. Antrenörlerin kişilğinde şekillenen eğitim, sporcuya yansıtacağından, vazgeçilmez unsur olara karşımıza çıkmaktadır. Bunun için kulüplerin istenilen başarıya ve hizmetlerini daha iyi ve etkili yapabilmeleri için eğitim önemli bir etkidir. Tabloya göre kulüplerde 89 antrenörün görev yaptığı belirlenmiştir. Faaliyetleri arasında ilk sırayı alan futbol branşında 48 antrenörün görev yaptığı tabloda da görüldüğü gibi toplam antrenörlerin yarısından fazlasını teşkil etmektedir. Buna göre futbol bütün kulüplerin birinci derecede uğraştıkları branş olarak görülmektedir. Kulüplerin faaliyetleri arasında ilk üç sıra tabloya göre: Futbol 1478 sporcu 48 antrenör, basketbol 508 sporcu - 10 antrenör, Güreş 360 sporcu - 6 antrenör olarak bulunmuştur. Antrenörlerin eğitim durumları ise; ilkokul % 21.34, ortaokul % 20.22, lise % 35.85, yüksekokul % 22.47, buna göre lise çıkışlı

Tablo - 14

Spor dallarına göre antrenörlerin öğrenim durumları, sporcu sayıları ve antrenör başına düşen sporcu sayısı

Spor Dalları	Antrenörlerin Öğrenim Durumları						Sporcu Sayısı	Antrenör Başına Düşen Sporcu Sayısı
	İlk Okul	Orta Okul	Lise dengi	Yüksek Okul	Toplam sayı			
Atıcılık ve A.	-	-	-	-	-	1	-	
Atletizm	-	-	-	2	2	58	29	
Basketbol	-	2	6	2	10	508	50	
Binicilik	-	-	-	-	-	-	-	
Bisiklet	1	1	1	-	3	65	21	
Boks	-	-	-	-	-	12	-	
Cimnastik	-	-	-	1	1	-	-	
Dağcılık	-	-	-	-	-	5	-	
Eskrim	-	-	-	-	-	-	-	
Futbol	13	11	17	7	48	1478	30	
Güreş	1	2	1	2	6	360	60	
Halter	1	-	-	-	1	15	15	
Hetbol	-	-	-	1	1	26	26	
Judo-Karete	-	-	-	-	-	-	-	
Kayak	-	-	-	-	-	-	-	
Kürek	-	-	-	-	-	-	-	
Masa Tenisi	1	1	1	-	3	98	19	
Sualtı Sporları	1	-	-	1	2	15	8	
Taekwondo	-	-	1	1	2	150	75	
Tenis	-	-	-	-	-	31	-	
Okçuluk	-	-	-	-	-	-	-	
Voleybol	-	1	5	3	9	267	29	
Yelken	-	-	-	-	-	-	-	
Yüzme	1	-	-	-	1	18	18	
Toplam	19	48	32	20	89	3077	35	
%	21.34	20.22	35.85	22.47	100	100		

antrenörlerin çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Toplam sporcu sayısına göre, ortalama antrenör başına 35 sporcu düştüğü belirlenmiştir. Atıcılık,

binicilik, boks, dağcılık, eskrim, kayak, karate, kürek, tenis, okçuluk, yelken branşlarında antrenör bulunmamaktadır.

Tablo - 15

Antrenörlerin Belge durumlarının spor dallarına göre dağılımları

Spor Dalları	Belgesi Olanlar	Belgesi Olmayanlar	Toplam
Atıcılık ve A.	-	-	-
Atletizm	2	-	2
Basketbol	5	5	10
Binicilik	-	-	3
Bisiklet	3	-	-
Boks	-	-	-
Cimnastik	1	-	1
Dağcılık	-	-	-
Eskrim	-	-	-
Futbol	31	17	48
Güreş	6	-	6
Halter	1	-	1
Hetbol	1	-	1
Judo-Karate	-	-	-
Kayak	-	-	-
Kürek	-	-	-
Masa Tenisi	2	1	3
Sualtı Topu	2	-	2
Taekwondo	2	-	2
Tenis	-	-	-
Okçuluk	-	-	-
Voleybol	6	3	9
Yelken	-	-	-
Yüzme	-	-	-
Yelken	-	-	-
Yüzme	1	-	1
Toplam	63	26	89
%	71.59	28.41	100

Tablo 15'de antrenörlerin belge durumlarının spor dallarına göre dağılımı verilmiştir. Spor dallarında teknik bilgi alabilmek için, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün açtığı antrenör kurslarına devam ederek belge alan antrenörler ile bu kursa devam etmeden belgesiz olarak

antrenörlük yapan antrenörlerin durumları Tablo 15'de görüldüğü gibidir. Buna göre; % 71.59'unun belgesinin olduğu, % 28.41'inin belgesinin olmadığı bulunmuştur. Antrenörlerin sporculara verdiği antrenmanlar dışında teknik ve taktik olarak yardımcı eğitim yöntemleri olan TV. Video ve seminerleri kullanmalıdırlar. Kulüpleride bu eğitimlerin verildiğine dair bir belirtiyi rastlanılamamıştır.

(Tablo - 16)

Spor kulüplerinin okullarla olan işbirliğinin dağılımı

Okullarla İşbirliği	Kulüpler				Toplam	%
	Müessese	İlçe	semt Mah.	Bucak Köy		
İşbirliği Yapanlar	17	6	9	4	36	72
İşbirliği Yapmayanlar	4	3	4	3	14	28
Toplam Kulüp sayısı	21	9	13	7	50	100

Tablo 16'da spor kulüplerinin okullarla olan işbirliğinin dağılımı verilmiştir. Spor kulüplerin katıldıkları müsabakalarda başarılı sonuçlar alabilmeleri, elit sporcuya sahip olmalarına bağlıdır. Başarılı ve elit sporcular ise, küçük yaştan itibaren spora başlayarak, bilinçli ve iyi bir eğitimden geçerek yetişmelerine bağlıdır. Okul-kulüp işbirliğinin iyi sağlanması başarıya giden yollardan bir tanesidir. Araştırmaya katılan müessese küleplerinin 17'si, ilçe kulüplerinin 6'sı, semt-mahalle kulüplerinin 9'u, bucak-köy kulüplerinin 4'ü, okullarla işbirliği yapmaktadırlar. Araştırmaya göre kulüplerin % 72'si okullarla işbirliği yaparken : 28'inin okullarla işbirliği

sağlayamadığı anlaşılmaktadır. Müessese kulüpleri okullarla işbirliği yapmanın bilincinde olarak genelde bu işbirliğini sağlamış durumda oldukları görülmektedir. Kulüp aile işbirliğinin yapılmasında da kulüplere birçok faydalı yönleri vardı. Kulüplerin bu yönde de etkili bir çalışma içine girmeleri kulüplerin başarısının artmasında önemli bir rol oynayacaktır.

Tablo - 17

Okul Spor Salonlarından kulüplerin faydalanma şeklinin dağılımı

Faydalanma Şekli	Müessese	Kulüpler			Toplam	%
		İlçe	semt Mah.	Bucak Köy		
Ödeme Yaparak Faydalanma	-	-	-	-	-	-
Ödeme Yapmadan Faydalanma	7	2	1	-	10	20
Hiç Faydalanmayanlar	14	7	12	7	40	80
Toplam Kulüp sayısı	21	9	13	7	50	100

Tablo 17'de okul spor salonlarından kulüplerin faydalanma şeklinin dağılımı verilmiştir. Tesisleri yetersiz olan kulüplerin, salon sporlarındaki faaliyetleri için salon bulmaları başlıca bir problemdir. Bu problemin çözülmesinin bir yolu da okulların mevcut olan spor salonlarından faydalanmaktır. Ancak bu faydalanmanın şartları vardır. Bu şartlardan biri, bu salonların kira karşılığında kulüplere verilmesidir. Araştırmaya göre; hiçbir kulüp ödeme yaparak okul salonlarından faydalandığının görülmediği, ödeme yapmadan faydalanma ise, % 20, hiç faydalanamayanlar % 80 olarak bulunmuştur. Bunun önemli bir etkeni de Konya ili orta dereceli okullarda spor salonlarının çok yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır. Ödeme

yapmadan faydalanan kulüplerin çoğunlukla, okulallarla işbirliği yaparak antrenör ve sporcularını bu okullardan sağlayan kulüpler olduğu bulunmuştur. Kulüplerin kullandıkları malzemelerin piyasadaki fiyatı çok yüksek olduğundan, kulüplere önemli bir ölçüde maddi bir külfet getirmektedir. Bu malzemelerin kulüplere daha uygun bir fiyatla sağlayabilmek için kurulabilecek bir kooperatife kulüplerin % 95'nin üye olabileceği belirlenmiştir.

Tablo - 18

Spor kulüplerinin 1990-1991 sezonu içinde devletten aldıkları yardımların dağılımı

Yapılan yardımın şekli	KULÜPLER					Toplam	%
	Mües sese	İlçe	Semt Mah.	Bucak Köy			
Nakit	-	-	-	-	-	-	-
Tesis, Lokal, Kulüplerin ortaklaşa kullanılacakların Yapımı Yardımları	-	-	-	-	-	-	-
Spor malzemesi Araç Gereç yardımı	4	6	7	5	22	44	
Tesislerin bakım ve Onarımı Yardımları	-	2	-	-	2	4	
Eğitim Faaliyetleri Yardımları	-	-	-	-	-	-	
Sağlık Faaliyetleri Yardımları	-	-	-	-	-	-	
Sigortalama	-	-	-	-	-	-	
Sosyal Güvenlik Faaliyetleri için	-	2	1	-	3	6	
Toplam	4	10	8	5	27	54	
%	8	20	1	10			

Tablo 18'de spor kulüplerinin 1990-1991 sezonu içinde devletten aldıkları yardımların dağılımları verilmiştir. 21/5/1986 tarih ve 3289 Sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Teşkilat ve görevleri hakkındaki hükümlere göre kulüplere ayni ve nakdi yardım yapılacağı belirlenmiştir. Araştırmaya göre; hiçbir kulübün nakdi yardım almadığı, % 44 bakım ve onarım yardımı, % 6'sının sosyal güvenlik faaliyetleri için yardım aldığı bulunmuştur. Tesis, loka, kulüplerin ortaklaşa kullanabilecekleri tesislerin yapımı, eğitim faaliyetleri, sağlık faaliyetleri, sigortalama yardımları alamadıkları görülmektedir.

Tablo - 19

1990-1991 Yılı sportif müsabakalarda çıkan olayların kimden kaynaklandığının dağılımı

Kimden Kaynaklandığı	Kulüpler	%
Sporcudan	7	14
Antrenörden	3	6
Hakemden	35	70
Yöneticiden	-	-
Seyirciden	5	10
Toplam	50	100

Tablo 19'da 1990-1991 yılında spor müsabakalarında çıkan olayların kimden kaynaklandığının dağılımı verilmiştir. Spor sahalarında ve türbünlerde hiç arzu etmediğimiz ve hiç kimseye yakıştıramadığımız üzücü hadiseler, maalesef zaman zaman tanık olmaktadır. Türk Sporu'na,

sporcusuna, taraftarına acılı anlar yaşatan bu olaylar kulüplerimize de zarar vermektedir. Tabloya göre; % 14 sporcudan, % 6 antrenörden, % 70 hakemden, % 10 seyirciden, olayların araştırmasında kimden kaynaklandığı bulunmuştur. Hakemlerin görevlerinde yeni getirilen değişiklikler de bunda önemli bir etken olurken, hakemlerin dekararlarında hata yapma ihtimali kuvvetlendirmektedir.

7- TARTIŞMA VE SONUÇ

Spor kulüplerinin sınırlı gelirleri ile ve daha çok futbol branşıyla, tüm gençliğe ve kitlelere spor faaliyetleri açısından yeterli gelişme ve fayda sağlamaları imkansızdır. Bu sebeple, spor kulüplerinde diğer branşlarda ağırlık verilmelidir. Bu faaliyetler öncelikle sağlık, eğitim, sosyal çalışmalar aracı olarak düşünölmelidir. Şampiyon olma, yarış kazanma ön plana çıkarılmamalıdır. Bu duygu öncelikle, hırs ve tutku durumuna dönüştürölmemelidir. Kulüplerin herşeyden önce mücadele etme, kazanma ve kaybetmeyi aynı değer ölçülerinde kabullenebilmeleri sağlanmalıdır. Spor kulüplerindeki faaliyetler, sportif çalışmalarını özendirme, sporcuların kendini deneme, tanıma aracı olarak düşünölmelidir. Şampiyon spor kulübü yaratma, tek amaç değil, kulüp sporcularının hepsine fırsat eşitliği tanınmalıdır. Sporculara spor faaliyetleri sevdirmeli, sporcular arasında hayat boyu devam edecek ve isteyerek spor yapma isteği ve alışkanlıkları kazandırılmalıdır. Spor kulüplerinde sporcularla yakından ilgilenen antrenör, yönetici ve kulüp başkanlarına bu alanlarda önemli görevler düşmektedir. Özellikle kulüp antrenörlerine büyük sorumluluklar düşmektedir. Antrenörlerin bu görevlerini çok iyi takip etmek ve doğru olanları yapmaları, sporcuların geleceği açısından büyük önem taşımaktadır.

Antrenörler sadece vakitlerini yetenekli ve başarılı sporculara ayırmamalıdır. Bütün sporcularla yakından ilgilenmeli ve çalışmalarını takip etmelidirler. Lisanslı sporcu olupta, faal olmayan sporcuların, spor alanlarından uzaklaşmalarının önlenmesi açısından bu önemlidir. Spor yönetimin temel birimleri olan kulüpler, sosyal bir müessese olarak bu önemli görevleri üstlenmişlerdir. Toplumdaki spor faaliyetlerini yönlendirmek amacıyla kurulan spor kulüpleri, bu faaliyetler arasında iki yönlü bir görevi yerine getirmektedirler. Birincisi sporcularını her yönden yeterli hale getirerek resmi müsabakalara hazırlamak ve başarılı sonuçlar alabilmektir. İkinci ise, üyelerine ve toplumun diğer bireyelerine spor konusunda hizmet vermek, onlara kitle spor anlayışını kazandırmaktır. Bu araştırmada kulüplerin bu iki yönlü görevi yerine getirirken, gösterdikleri faaliyetler arasında futbolla bütünleşerek, sadece yarışmaya dayalı futbola yönelik faaliyetlere ağırlık verildiği görülmektedir.

Bu araştırmayla elde edilen bulgular olarak örneklem grubu şunları kapsamaktadır.

1- Spor kulüplerinin kuruluş yılları itibariyle, Dünya'da 1850, Türkiye'de 1890 yıllarını düşünecek olursak, Konya'da ilk kulüp 1945 yılında kurulmuştur. Bu durumda Konya'da, Ankara'dan daha sonra spor faaliyetlerine başlanıldığını göstermektedir.

2- Müessese kulüplerinin diğer kulüplere göre daha avantajlı durumda oldukları ve sporculara daha fazla yardım verebildikleri ortadadır. Ankara'daki kulüplerde aylık maaş verilirken, Konya'da daha bu durum yaygınlaşmamıştır. Ankara'da 14 kulüp aylık maaş verirken, Konya'da 7 kulüp bu yardımı verebilmektedir.

3- Kulüpler futbol ağırlıklı bir çalışma içine girmişlerdir. Kulüplerin faaliyetleri arasında futbola % 94 gibi yüksek değeri oluşturmaktadır. Bu eğer Ankara'da % 82 olarak bulunmuş, Ankara'ya göre Konya kulüpleri daha da futbola yönelik bir çalışma göstermektedirler.

4- Sporcu sayılar futbol dışında azınlıkta kalmıştır. Futbol %48.03'le ilk sırayı alırken, basketbol % 16.50, güreş % 11.69'la üçüncü sırayı oluşturmuşlardır. Toplam sporcu sayısı 3077 iken, 1986 yılında Ankara'da bu rakam 6039 olarak bulunmuştur. Ankara'da bayan sporcu sayısı da fazladır. Konya'da 176, Ankara'da 534 bayan sporcu bulunmaktadır. Bu duruma yöresel farklılıklar neden olmaktadır.

5- Kulüpler gelirleri doğrultusunda sporculara yardım yapabildikleri ortaya çıkmıştır. Kulüplerin en önemli gelir kaynaklarından birisine üye aidatlarıdır. Üye aidatlarını alabilenler % 44, alamayanlar ise % 56 olarak bulunmuştur. Ankara'da alabilenler % 42, alamayanlar % 58, buna göre değerler arasında anlamlı bir fark yoktur. Kulüpler rastgele kişileri üye yapmamalı, çok düşük olan üye sayıları ve aidatları artırılmalıdır.

6- Spor kulüplerinin topluma daha iyi ve sağlıklı spor yaptırabilmesi için, tesislerin önemi büyüktür. Özellikle kulüplerin kendi tesisini, kendilerinin kurmaları amaçlanmalı ve devletin de bunlara yardım etmesi gerekmektedir. Konya'da tesislerde artış olmakla birlikte yetersizdirler. Artış futbol sahasında görülmektedir. Kulüplerde toplam 37 tesis bulunurken bunun 26'sını futbol sahası oluşturmaktadır.

7- Spor kulüplerinin gelir kaynakları kısıtlı olduğu için yıllık bütçeleri de düşük olmaktadır. Birçok kulübün gideri gelirinden fazla olarak görülmüştür. İdale yakın olarak müessese kulüpleri aidatlarını düzenli olarak toplayabilmektedirler. Diğer kulüpler ise üye aidatlarından istenilen

seviyede gelir elde edememektedirler. Kulüplerin okul salonlarından faydalanma oranları düşüktür. Ödeme yapmadan faydalanma % 20, hiç faydalanmayanlar % 80 olarak görülmüştür. Bunun nedeni Konya'daki okullarda salonların çok az olmasından kaynaklanmaktadır. Ankara'da kulüplerin okul salonlarından faydalanma değeri daha yüksek olarak (% 42) bulunmuştur. Konya kulüplerinde ödeme yaparak faydalanma %0 olduğu halde Ankara'da % 24 olarak belirlenmiştir.

8- Kulüplerin toplanma ve karar alma merkezleri kulüp lokalleri olmalıdır. Bu tesisler kulüpler için önem arz etmektedir. Ancak lokali olan kulüp sayısı azınlıkta kalmıştır. Lokali olanlar %30, olmayanlar %70 olarak bulunmuştur. Ankara araştırmasında ise lokali olanlar % 44, olmayanlar %56 olarak görülmüş, Konya kulüplerinde lokale sahip kulüp sayısı azınlıkta kalmıştır. Anlamlı bir farklılık görülmektedir.

9- Kulüplerdeki yöneticilerin çoğunluğu yüksek okul mezunu olmaları sevindiricidir. Ancak yöneticilerin görevlerinin sorumluluğu bilincinde olmadıkları ve bir kaç kişinin kulüp işleriyle faal olarak ilgilendikleri, diğer yöneticilerin faal olmadıkları ortaya çıkmıştır. Ankara araştırmasında da bu eksiklik görülmüştür. Konya'da yüksek okul mezunu yönetici oranı %33, Ankara'da %43 olarak bulunmuş, Konya, Ankara arasında anlamlı bir fark görülmektedir.

10- Kulüp yöneticileri kendilerini ilgilendiren yasa ve yönetmelikleri, araştırıp incelemedikleri görülmüş, ancak faal olarak kulüp işlerini yürüten temsilcilerin yasaları araştırdıkları, ancak yeterli seviyede olmadıkları bulunmuştur. En çok bilinen 2908 sayılı yasayı araştıran % 52, Ankara araştırmasında ise % 82 olarak bulunmuş, aralarında anlamlı bir farklılık

görülmektedir. Diğer yasaları araştıran yönetici oranları her iki ilde de daha düşük olarak bulunmuştur.

11- Antrenörler sayısı bakımından yetersiz olan kulüplerin futbol da çoğunluğu oluşturdukları anlaşılmıştır. Diğer branşlarda çok düşük olarak bulunmuştur. Toplam 89 antrenörün 48'i futbol branşında faaliyet gösterirken, Ankara'da toplam 130 antrenörün 60'ı futbolda faaliyet göstermektedirler. Anlamli bir fark görülmektedir.

12- Kulüplerde faaliyet gösteren antrenörlerin bir kısmının belgesi olmadığı halde çalışmalarını yürütmektedirler. Belgesi olan % 71.59, belgesi olmayan %28.41 olurken, Ankara'da belgesi olan % 75, olmayan %25 olarak bulunmuştur. Konya daha düşük bir değer göstermektedir. Belgesiz olanlar, antrenör kurslarına katılmalıdırlar.

13- Kulüplerin sporcu kaynağı olan okullarla işbirliği yapmaları önemli bir gelişmedir. İşbirliği yapanlar %72, yapmayanlar %28 olarak bulunurken, Ankara'da işbirliği yapanlar %78; yapmayanlar %22 olarak bulunmuştur. Anlamli bir fark görülmektedir.

14- Antrenörlerin öğrenim durumları, düşük olarak bulunmuştur. Yüksek okul mezunu %23.59 antrenöre karşılık, lise mezunu %34.83 olarak bulunmuştur. Ankara'da Yüksek okul mezunu %62, lise mezunu %52 olarak belirlenmiş aralarında anlamli bir fark görülmektedir.

15- Devletten alınan yardımların kulüplere dengeli olarak yansımadığı görülmüş ve ençok yardım alınan spor araç, gereç malzemesi olduğu, %44 olarak belirlenmiştir. İlgililerin bu konuda daha dikkatli olmaları gerekmektedir.

16- Spor müsabakalarında arzu etmediğimiz, üzücü hadiselere zaman zaman tanık olunmaktadır. Bu durumlar kulüplere maddi ve manevi

zararlar verdiği belirlenmiştir. Buna göre %14 sporcudan kaynaklanırken olayların, %70'i hakemlerin tutumlarından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Buna neden ise kurallara getirilen yeni değişiklikler ile hakemlerin zaman zaman hata ve yanılđılara düştüklerine bağlayabiliriz.

ÖZET

Spor kulüpleri, 2908 sayılı dernekler kanununa göre kurulur ve aynı kanun gereğince, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğüne kayıt ve tescillerini yaptırırlar. Türk sporuna değerli antrenör, sporcu, yönetici ve başarılı sonuçlar kazandırmışlardır. Bu spor kulüpleri, kuruluş, yönetici, antrenör, sporcu, tesis, ye ve faaliyetleri açısından değerlendirilerek, araştırmanın amacı oluşturulmuştur.

Araştırmada spor kulüplerinin genelde birbirinden çok farklı bir yapı göstermedikleri grlmştir. Bütün kulüplerin futbol ağrıklı bir çalışma içine girdiklerini söyleyebiliriz (%94). Antrenör, sporcu, ye, sayılarının çok düşük olduğu belirlenmiştir. Spor lokali ve tesisleri yönünden yetersizdir (%30). Gelir kaynakları kısıtlı ye sayıları çok düşüktür. Mevcut ye sayılarından, ye aidatlarını toplayabilen kulüp sayısı azınlıkta kalmıştır (%44). Antrenörlerin ğrenim durumları düşüktür. Yüksek Okul mezunu antrenör %23.59'dur. Kulüp yöneticileri üstlendikleri görevleri, yerine getirmede pasif ve yetersiz kalmışlardır (%37). Faal olarak kulüp işleriyle ilgilenen yönetici bulunmuştur. Kulüplerin daha çok, 1981-1985 yılları arasında kurulduğu (%28), bayan sporcu sayısının çok düşük olduğu grlmştir (%6). Kulüplerin genelde imkanları lsnde sporculara yardımda bulunduğu, ancak müessese kulüplerinin diğer kulüplerden daha avantajlı durumda oldukları grlmştir. Elli milyon üzerinde geliri olan,

bir tane kulüp bulunmuştur. Kulüp Antrenörlerinin belgesi olmayan %28.41 olarak belirlenmiş, genelde kulüplerin okullarla işbirliği yaptığı %72 olduğu, devletten alınan yardımın çoğunlukla, spor araç gereç yardımı olduğunu (%44) bulunmuştur. 1990-1991 spor yarışmalarında çıkan olaylarda, hakemlerin tutumunun %70 olduğu belirlenmiştir. Kulüplerin denetiminden uzak gideri gelirlerinden fazla borç batağına girmişlerdir. Devletin kulüplere yaptığı yardımın çoğuna ulaşamadığı anlaşılmıştır.

Bu kulüplerin içindeki güçlükleri ancak maddi destek sağlayarak aşabilecekleri görüşü kuvvetlenmiştir. Devletin amatör barışlara verdiği payı artırması yanında, kulüpler de üye sayılarını artırmalıdır. Çağdaş kulüpcülüğü yakalayabilmemiz için, yönetici, sporcu, üye ve taraftarıyla işbirliğine gidilmesinin gerekli olduğu fikri ağırlık kazanmıştır.

RESUME

Les clubs sportifs sont établis en vertu de la loi des associations numéroté 2908 et ils sont enregistrés La Direction Générale de L'Education Physique et du sport. Les clubs sportifs sont formés de bons sportifs, des entraîneurs qualifiés des administrateurs très réssites au profit du sport Turc.

On a examiné Les Resultats de cet enquête de point de vue de L'administrateur, de L'entraison, du sportif, de L'établissement, de clubisté, des activite a et de la situation financi ere du club.

Le resultat de L'enquête nous montre que les clubs sportifs n'offrent pas une construction différents les une que les autres. On peut dire que la majorité des clubs donnent de L'importance au football (% 94). Les nombres des entraîneurs, des sportifs et des clubistes aux clubs sont en baisse. Les clubs sont insuffisants comme les matériaux et les installations sportives.

(%30). Les ressources rentables sont très peu. Les clubistes ne sont pas en train de payer leurs cotisations (%44). Les situations d'enseignement des entraîneurs ne sont pas suffisantes. La proportion des entraîneurs diplômés de l'enseignement supérieur est de %23.59. Les administrateurs des clubs responsables de tout ne peuvent pas exécuter leurs devoirs qu'ils s'étaient chargés (%37). Les administrateurs d'une grande quantité préfèrent s'intéresser aux tarifs, personnels. Les plusieurs clubs sont établis entre 1981-1985 (%28). On voit que la proportion des sportives est en baisse (%6). On fixe que les clubs d'établissement ont un avantage sur les autres. Il y a seulement un club dont la rente dépasse cinquante millions de livres turques. La proportion des entraîneurs n'ayant pas un certificat d'aptitude est de % 28.41. La collaboration école-club est de %72. L'Etat appuie les clubs en générale comme les matériaux (%44). En 1990-1991, les responsables des événements dans les terrains de sport sont les arbitres. (%70). Les frais des clubs sportifs éloignés d'inspection dépassent de plus en plus les rentes.

Les difficultés financières dans lesquelles les clubs se trouvent peuvent être surmontées seulement avec l'appui financier. L'Etat doit accorder les subventions accordées aux sports amateurs. Les clubs doivent augmenter les clubistes pour arriver au club contemporain il faut coopérer autant que possible avec les sportifs, les administrateurs, les clubistes et les supporters.

KAYNAKLAR

- 1- AKYOL, Avni, Ana Çizgileriyle Cumhuriyetin 50. Yılında Türkiye'de Beden Eğitimi ve Spor, GSB Yayınları, Akara, 1973, s.11-23
- 2- ALTINOK, Kazım, Amatör Spor Kulüplerinin Kuruluş ve Muhasebe Rehberi, Ankara, Haziran, 1985. s.17-19
- 3- Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu, Spor Kulüpleri İçin Yasalar ve Yönetmelikler, ASKK Yayınları, Ankara, Ekim 1986, s.10-13.
- 4- APAK, Nuri, Yeni Beden Terbiyesi Kanunu, Ülkü No 15/66 Ağustos, 1938, s.517-519
- 5- ATABEYOĞLU, Cem, Spor Ansiklopedisi, Yeni İstanbul, 1972, s.11
- 6- ATABEYOĞLU, Cem, Atatürk ve Spor, Hisarbank Kültür Yayınları, Ankara, 1981, s.7
- 7- ATABEYOĞLU, Cem, Spor Ansiklopedisi, İstanbul, 1991, s.539-540-541
- 8- ATAMAN, Ayhan, Sporda Altyapı Sorunları ve Organizasyonu, Futbol Teknik Yayınları, Ankara, 1972. s.12.
- 9- ATAÖV, Türkkaya, Bilimsel Araştırma El Kitabı, Sevinç Matbaası, Ankara, Nisan 1982, s.15
- 10- BABA, Nuzhet, Beden Terbiyesi ve Spor, Ülkü No 15/88 Haziran, 1940, s.335.
- 11- Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Spor İstatistikleri 1978, DİE Yayınları, Ankara, Mayıs, 1980, s.13.
- 12- Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Spor Kulüpleri, 1982, DİE Yayınları, Ankara, Nisan 1986, s.6-8
- 13- BTGM, Beden Terbiyesi ve Sporda Önemli Konular, BTGM Yayınları, Ankara, 1966, s.35.

- 14- BTGM- Sayısa Sportif Araştırma Raporu. BTGM Yayınları, ANKARA, 1984, s.13.
- 15- BTGM, Kamu ve Özel Kuruluşlarda Spor kulüplerinin Kuruluşlarıyla İlgili Bilge ve Tavsiyeler, BTGM Yayınları, Ankara, 1976, s.54.
- 16- BİLİR, Pervin, Ankara Spor Kulüpleri Üzerinde Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1986, s.56-58-70-86-87-88-89.
- 17- Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi, Gelişim Yayınları A.Ş., cilt 12, İstanbul, 1986, s.7150.
- 18- Cumhuriyetin 50. Yılında Sporumuz, Basın Yayın Organizasyonu, Ankara, 1973, s.23.
- 19- CÖTELİ, Abdullah, Amatör Sporcu ve Spor Kulüpleri El Kitabı, Ankara, 1988, s.103-104-105-106-107-116-122.
- 20- DAĞLAROĞLU, Rüştü ve Haluk San, Türk Spor Tarihi, Türk Ticaret Bankası Yayını, Ankara, 1960, s.30-32.
- 21- DİRİSOY, Şakir Nüzhet, Mektepliler Kulüplerde Spor Yapacak, Türk Spor, No:41, Temmuz, 1930, s.6-8
- 22- DÜZGÜNEŞ, Orhan, İstatistik Metotları, A.Ü. Basımevi, Ankara, 1983, s.192.
- 23- ERKAN, Necmettin, Sporun Temel Dalları, İstanbul, 1982., s.43
- 24- ERTUĞ, Ali Rıza, Türkiye'de Futbol Tarihi, BTGM Ankara Bölge Md. Yayını, Ankara, 1977, s.6-8
- 25- FİŞEK, Kurthan, Spor Yönetimi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1980, s.250-256-257-259-261-269.
- 26- FİŞEK, Kurthan, 100 Soruda Türk Spor Tarihi, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1985 s.85-86.

- 27- GSB, Kamu ve Özel Sektör Kuruluşlarının Spora Katkısı, Ankara, 1977, s.28.
- 28- HIÇYILMAZ, Ergun, Türk Spor Tarihi, Demet Ofset, İstanbul, 1974, s.24-95.
- 29- KETEN, Mustafa, Türkiye'de Spor, Aydınlık Matbaası, Ankara, 1974, s.52.
- 30- KUNTER, H. Baki, Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar, İstanbul, 1938.
- 31- OKAN, Kenan, Türk Spor Tarihi, Mön Yayınları, Ankara, 1975, s.6.
- 32- ORAL, M. Ali, Türkiye Futbol Tarihi, Sulhi Garon Matbaası, İstanbul, 1954, s.13.
- 33- ÖZMEN, Öner, Çağdaş Sporda Eğitim üzgeni, Yılmaz Basımevi, İzmir s. 23.
- 34- ÖZSUNAY, Ergun, Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiyer. T.Ü. Yayınları, İstanbul, 1978, s.18.
- 35- ÖZTELLİ, Cahit, Osmanlılar'da Spor, Geleneksel Türk Sporları Seminerleri Konya Turizm Derneği, Ankara, 1976, s.50.
- 36- SAN- Haluk, Futbol Ansiklopedisi, Ticaret Postası Matbaası, İstanbul, 1973, s.30.
- 37- SOMALI, Vala, Beşiktaş Tarihi, İstanbul, 1978, s.10.
- 38- Spor Alemi, 29 Kasım, 1922, No:9 s.8-9
- 39- Spor Ansiklopedisi, Milliyet Yayınları, İstanbul, 1991, s.48-50
- 40- SÜMER, Rıza, Sporda Demokrasi, Güven Matbaası, Ankara, 1988, s.26-27-28-31-33-60.
- 41- TAN, Nail, Tarihi Türk Güreşi Hakkındaki Notlar, Geleneksel Tür Seminerleri Konya Turizm Derneği, Ankara, 1976, s.56-57.

42- Türk Dil Kurumu Yayınları 505/1 Türk Tarih Kurumu Yayınları
Cilt 1, Ankara, 1982. s.537.

43- YENAL, Ulvi, Bir Forum Dolayısıyla. Türk Sporunun Dünyü
Bugünü ve Yarını, Başmur Matbaası, Ankara, 1986, s.27.

44- YETİSAL, Ümran, Beden Terbiyesi Notları, Aydınlık Matbaası,
İstanbul, 1939, s.37.

45- YILDIZ, Dolan, Türk Spor Tarihi, Eko Matbaası, İstanbul, 1979, s.63-
106-199-200.

KONYA BÖLGESİ AMATÖR SPOR KULÜPLERİ İÇİN
YAPILAN ARAŞTIRMANIN ANKET FORMU

Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans tezi için hazırlanan bu anket spor kulüpleri hakkında bilgi toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Cevaplar soruların altında veya yanında bulunan () ve boş bırakılan yerlerden sizce uygun olan birisini veya birkaçını (x) işareti ile yazılarak yapılacaktır. Boş bırakılan olan yerler ise açıklamalı olarak yazı ile yazılacaktır. Açıklamaların okunaklı ve düzgün bir ifadeyle yazılması gerekmektedir.

Ayrıca bazı soru tiplerinin cevapları için, altlarında bulunan açıklamalardan faydalanılması gerekecektir. Soruların doğru ve gerçeğe uygun olarak cevaplandırılması sonuçların geçerliliği açısından önemlidir. Alınan cevaplar gizli tutulacaktır. Soruları mutlaka yöneticiler cevaplandıracaklardır.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Ahmet ÇÖNDÜ
Mehmet Akif Ersoy Lisesi
Beden Eğitimi Öğretmeni

FORMU DOLDURANIN:

Adı ve Soyadı :.....
Kulüpteki Görevi :.....
İmzası :.....
Kulübün Adresi :.....
.....
.....

SORULAR

- 1-Kulübünüzün Adı ve merkezi
- 2-Kulübünüzün Kuruluş tarihi
- 3-Kulübünüzün Kuruluş şekli.
Gençlik ve spor kulübü ()
Müessese kulübü ()
İhtisasa kulübü ()
Askeri güç kulübü ()
- 4-Amatör spor kulüpleri Federasyonuna üyelik yılınız ve numaranız.
.....
- 5-Kulübünüzün yönetim kurulu kaç kişidir?
- 6-Yönetim kurulu üyelerinizden, kulübünüzün işleriyle ve faaliyetlerle kaç kişi faal olarak ilgileniyor.....
- 7-Yönetim kurulu üyelerinizin öğrenim durumlarını yazarmısınız?
İlkokulKişi
OrtaokulKişi
Lise ve dengiKişi
Üniversite ve dengiKişi
- 8-Yönetim kurulunuz hangi periyotlarla toplanabiliyor.
- 9-Kulübünüzün denetleme kurulu en az 6 ayda toplanabiliyormu? Nedeni.
.....
- 10- Kulübünüzün üye sayısı ne kadardır.
- 11-Üye aidatlarınızı düzenli olarak alabiliyormusunuz.
Evet () Hayır ()
- 12-Üye aidatlarınız ne kadardır. AylıkyıllıkTL.
- 13-Kulübünüzün mali giderlerinin büyük bir bölümünü nereden karşılıyorsunuz?Numara vererek birden fazla işaretleyebilirsiniz.
Müesseseden ()
Bağışlandan ()
Organize edilen faaliyetlerden ()
Sporcu transferinden ()
Üye aidatlarından ()
Kulüp başkanının kendi parasırdan ()
- 14-Kulüp yöneticileri olarak spor kulüpleri ile ilgili olarak hangi kanunları incelediniz.
2980 Sayılı Dernekler Kanunu ()
3289 Sayılı Teşkilat Kanunu ()
- 15- Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği ()
Hiçbiri ()
- Gençlik ve spor kulüpleri yönetmeliğinin 21.maddesi gereğince oluşturulması gereken yürütme birimi elemanlarından hangisine sahipsiniz.
Yok (Fahri) Var (Ücretli)
Genel Sekreter () ()
Kulüp Saymanı () ()
Kulüp Doktoru () ()
Tesis Malzeme yöneticileri () ()
Spor Direktörü () ()
Teknik Yöneticiler () ()
- 16-3289 Sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Teşkilatı hakkında ki Kanundaki 26.madde gereğince tesis yapma mükellefiyetini yerine getirebildiniz mi?Dikkat bu soruya 500 ve daha yukarı personel çalıştıran müesseselerin kulüp yöneticileri cevap vereceklerdir.
Evet () Hayır ()
- 17-1990 yılı sonu itibarı ile gider defterinizdeki bütçe rakamınızı yazarmısınız.GelirTL. GiderTL.
- 18-Kulübünüzün mülkiyetinde bulunan gayri menkül var mıdır?
Evet ()
Hayır ()

- 19-Bu gayrı menkûlün ne olduğunu ve yaklaşık değerini TL. olarak yazarmısınız?.....
- 20-Spor okulunuz var mıdır?
Evet ()
Hayır ()
- 21-Kulüp lokaliniz var mıdır ?
Evet ()
Hayır ()
- 22-Kulüp lokalinizde hangi eşyalara sahipsiniz.
Televizyon ()
Video ()
Buzdolabı ()
Kitaplık ()
Hiçbiri ()
Diğer
- 23-Sporcularınıza antrenman dışında yardımcı eğitim yöntemleri olarak hangilerini verebiliyorsunuz?
Televizyon ve video ile eğitim ()
Seminerler ()
Konferanslar ()
Hiçbiri ()
Diğer
- 24-Sporcularınıza antrenman dışında genel kültür eğitimi verebiliyor musunuz?
Evet ()
Hayır ()
- 25-Profesyonel Futbol dalında faaliyet gösteriyormusunuz?
Evet ()
Hayır ()
- 26-Sporcularınıza hangi yardımlarda bulunabiliyorsunuz?Birden fazla cevap verebilirsiniz.
Aylık maaş ()
Spor malzemesi ()
Ulaşım giderleri ()
Gıda yardımı ()
Okul masrafları ()
Diğer
- 27-Bu yardımı çoğunlukla hangi sporcularınıza yapıyorsunuz?
Başarılı olanlara ()
Öğrenci olanlara ()
Bir işte çalışmayanlara ()
Hepsine ()
- 28-Sporcu potansiyeliniz için okullarla işbirliği yapıyor musunuz?
Evet ()
Hayır ()
- 29-Okul spor salonlarından yararlanabiliyor musunuz?
Ödeme yaparak ()
Ödeme yapmadan ()
Yararlanamıyoruz ()
- 30-1990 yılında dereceye girdiğiniz spor branşınızı ve derecelerini yazarmısınız?
- 31-Bu başarınız nereden kaynaklanıyor ?
İyi yönetimden ()
İyi antrenörden ()
İyi sporcudan ()
Finansmanın iyi sağlanmasından ()
Diğer
- 32-1990 yılında spor müsabakalarında çıkan olaylar çoğunlukla kimden kaynaklandı.

Sporcudan ()
 Antrenörden ()
 Hakemden ()
 Yöneticiden ()
 Seyirciden ()
 Diğer

33-Kulüp aile işbirliğini sağlayabiliyor mu sunuz ?

Evet ()
 Hayır ()

34-Spor malzemelerinin daha ucuz ve kaliteli olması için bir spor kooperatifi kurulsa üye olur muydunuz ?

Evet ()
 Hayır ()

35-Sporcularınız 1990 yılında en fazla hangi sakatlıklarla karşılaştılar, Spor branşlarına göre yazarmısınız?.....

36-Sporcularınız sakatlandığında kim tarafından tedavi ettiriliyor?

Kulüp tarafından ()
 Kulübün üye olduğu amatör federasyonca ()
 Sporunun kendi tarafından ()
 Diğer

37-Kulübün daha başarılı ve amacına iyi hizmet edebilmesi için nelerin olması gereklidir açıklarmısınız?

38-1990 yılı içinde devletten hangi yardımları aldınız yazarmısınız?

Nakit ()
 Spor malzemesi araç gereç ()
 Tesis lokal kulüplerin ortaklaşa kullanabilecekleri tesislerin yapımı ()
 Tesislerin onarımı ve bakımı ()
 Eğitim faaliyetleri ()
 Sağlık faaliyetleri ()
 Sigortalama ()
 Sosyal güvenlik faaliyetleri için ()

39-Antrenörlerinizin durumunu aşağıdaki çizelgeye göre belirtirmisiniz

	Antrenörün Adı Soyadı	Faaliyette Bulunduğu Spor Dalı	Bitirdiği Öğrenim Kurumu	Kulübün Dışındaki Görevi	Antrenör Belgesi		Aldığı Maaş
					Var	Yok	
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

40. -Kulübünüzün faaliyet gösterdiği spor dalları, lisanslı sporcu sayısı ve milli sporcularınızın sayısı

Spor faaliyeti Dalı	Lisanslı sporcu Sayısı		1990Yılında Faal Sporcu Sayısı		Milli Sporcu- lar	Toplam
	Erkek	Kız	Erkek	Kız		
1 Atıcılık						
2 Atletizm						
3 Basketbol						
4 Binicilik						
5 Bisiklet						
6 Boks						
7 Cimnastik						
8 Dağcılık						
9 Eskrim						
10 Futbol						
11 Güreş						
12 Halter						
13 Hentbol						
14 Judo ve Karate						
15 kayak						
16 Kürek						
17 Masa Tenisi						
18 Sualtı Sporları						
19 Teakvando						
20 Tenis						
21 Okçuluk						
22 Voleybol						
23 Yelken						
24 Yüzme						
Toplam						

13 - ÖZGEÇMİŞ

1958 yılında konya ili Ereğli ilçesinde doğdum. İlkokul öğrenimimden sonra iz öğretmen lisesini 1978'de bitirdim. Yüksek öğrenimimi Manisa gençlik ve Spor ademisinden 1982 yılında mezun olarak tamamladım. 1983 yılında Antalya ili El-lı lisesinde Beden Eğitimi öğretmeni olarak meslek hayatıma başladım. Afyon Bol-din Endüstri meslek lisesinde görev yaptım. Halen Konya Mehmet Akif Ersoy lise-de görev yapmaktayım. Evli bir çocuk babasıyım.

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi